סדר התפילה · תפילות וסגולות

סדר הלימוד לעילוי נשמה

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

סדר הלימוד לעילוי נשמה

מקור הטקסט: אור ברסלב

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/סדר-הלימוד-לעילוי-נשמה/
הקובץ נוצר ב־18 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

תפילה שאומרים לפני הלימוד 4
פתח אליהו 4
תהלים פרק קיט' (אלפא ביתא) 6
פרקי משנה לפי סדר א-ב 10
אות א 10
אות ב 10
אות ג 10
אות ד 11
אות ה 12
אות ו 13
אות ז 13
אות ח 14
אות ט 15
אות י 16
אות כ 17
אות ל 17
אות מ 18
אות נ 19
אות ס 19
אות ע 20
אות פ 21
אות צ 21
אות ק 22
אות ר 23
אות ש 23
אות ת 24
מסכת מקואות פרק ז' (אותיות נשמה) . 24
מסכת כלים פרק כד 27
תפילה לאחר הלימוד 28
קדיש על ישראל 29
השכבה 29
ברכת בית העלמין 30
מזמורי תהילים שנוהגים לקרוא בבית העלמין 30
פרק-לג 30
פרק-טז 30
פרק-יז 31
פרק-עב 31
פרק-צא 31
פרק-קד 32
פרק-קל 32

הוכן מתוכנת תורת אמת, מותר להפיץ בכפוף לתנאי רשיון CC BY-NC-SA 2.5 **- אסור בשימוש מסחרי**
בס"ד - כל הזכויות שמורות (c) **ל הרה"ג יעקב יעקב שליט"א**
ליקט וערך הרב יעקב יעקב שליט"א

תפילה שאומרים לפני הלימוד

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁיַּעֲלֶה לְרָצוֹן לִמּוּד זֶה שֶׁאֲנַחְנוּ לוֹמְדִים לְשֵׁם נִשְׁמַת (פב"פ) ע"ה. וּבִזְכוּת לִמּוּד זֶה, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא שׁוֹכֵן עַד וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ, שֶׁתִּצְרֹר נִשְׁמָתוֹ (נשמתה) בִּצְרוֹר הַחַיִּים. וְתִמְחֹל וְתִסְלַח וּתְכַפֵּר וְתִמְחֶה וְתִמְחַק כָּל מַה שֶּׁחָטָא וְעָוָה וּפָשַׁע (שחטאה ועותה ופשעה) לְפָנֶיךָ, אוֹ עָשָׂה (עשתה) דָּבָר שֶׁלֹּא כִּרְצוֹנֶךָ. וְאַל תִּזְכֹּר לוֹ (לה) שׁוּם חֵטְא וְעָוֹן וְפֶשַׁע וַעֲבֵרָה, אֶלָּא כָּל הַמִּצְוֹת שֶׁעָשָׂה תְּזַכְּרֵם לוֹ (לה) לְטוֹבָה. וְרוּחוֹ (ורוחה) תַּרְגִּיעַ בְּחֵלֶק הַיּוֹשְׁבִים בְּגַן עֵדֶן, וְנִשְׁמָתוֹ תִּתְעַדֵּן בַּטּוּב הַצָּפוּן לַצַּדִּיקִים וְתָשִׁיב בְּכָבוֹד מְנוּחָתוֹ (מנוחתה), וּלְקֵץ הַיָּמִין יַעֲמֹד לְגוֹרָלוֹ (לגורלה). וְיִלָּוֶה אֵלָיו הַשָּׁלוֹם, וְעַל מִשְׁכָּבוֹ (משכבה) יָבֹא שָׁלוֹם, כִּדְכְתִיב יָבֹא שָׁלוֹם יָנוּחוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם. הוּא (היא) וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַשּׁוֹכְבִים עִמּוֹ (עמה) בְּכָלַל הָרַחֲמִים וְהַסְּלִיחוֹת. אָמֵן, כֵּן יְהִי רָצוֹן:
יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגוֹאֲלִי:

פתח אליהו

פָּתַח אֵלִיָּהוּ (הנביא זכור לטוב) וְאָמַר, רִבּוֹן עָלְמִין דְּאַנְתְּ הוּא חָד וְלָא בְּחֻשְׁבָּן, אַנְתְּ הוּא עִלָּאָה עַל כָּל עִלָּאִין, סְתִימָא עַל כָּל סְתִימִין, לֵית מַחֲשָׁבָה תְּפִיסָא בָךְ כְּלָל, אַנְתְּ הוּא דְּאַפֵּיקַת עֶשֶׂר תִּקּוּנִין, וְקָרֵינָן לוֹן עֶשֶׂר סְפִירָן, לְאַנְהָגָא בְּהוֹן עָלְמִין סְתִימִין דְּלָא אִתְגַּלְיָין, וְעָלְמִין דְּאִתְגַּלְיָין, וּבְהוֹן אִתְכְּסְיָאת מִבְּנֵי נָשָׁא, וְאַנְתְּ הוּא דְּקַשְׁיר לוֹן, וּמְיַחֵד לוֹן, וּבְגִין דְּאַנְתְּ מִלְּגָאו, כָּל מָאן דְּאַפְרֵישׁ חַד מִן חַבְרֵיהּ מֵאִלֵּין עֶשֶׂר, אִתְחֲשִׁיב לֵיהּ כְּאִלּוּ אַפְרֵישׁ בָּךְ. וְאִלֵּין עֶשֶׂר סְפִירָן אִינּוּן אָזְלִין כְּסִדְרָן, חַד אֲרִיךְ, וְחַד קְצַר, וְחַד בֵּינוֹנִי, וְאַנְתְּ הוּא דְּאַנְהִיג לוֹן, וְלֵית מָאן דְּאַנְהִיג לָךְ, לָא לְעֵילָּא וְלָא לְתַתָּא וְלָא מִכָּל סִטְרָא, לְבוּשִׁין תְּקִינַת לוֹן, דְּמַנְיֵיהוּ פָּרְחִין נִשְׁמָתִין לִבְנֵי נָשָׁא, וְכַמָּה גּוּפִין תְּקִינַת לוֹן, דְּאִתְקְרִיאוּ גּוּפָא לְגַבֵּי לְבוּשִׁין דְּמַכְסְיָין עֲלֵיהוֹן, וְאִתְקְרִיאוּ בְּתִקּוּנָא דָא, חֻסֶד דְּרוֹעָא יְמִינָא, גְּבוּרָה דְּרוֹעָא שְׂמָאלָא, תִּפְאֶרֶת גּוּפָא, נֶצַח וְהוֹד תְּרֵין שׁוֹקִין, וְיסוֹד סִיּוּמָא דְּגוּפָא אוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ, מַלְכוּת פֶּה תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה קָרֵינָן לֵיהּ.
חָכְמָה מוֹחָא אִיהוּ מַחֲשָׁבָה מִלְּגָו, בִּינָה לִבָּא וּבָהּ הַלֵּב מֵבִין, וְעַל אִלֵּין תְּרֵין כְּתִיב הַנִּסְתָּרוֹת לַיהוה"ו אלהינ"ו, כֶּתֶר עִלָּיוֹן אִיהוּ כֶּתֶר מַלְכוּת, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר מַגִּיד מֵרֵאשִׁית

אַחֲרִית, וְאִיהוּ קַרְקַפְתָּא דְתִפְלֵי, מִלְּגָו אִיהוּ יו"ד ה"א וא"ו ה"א, דְּאִיהוּ אוֹרַח אֲצִילוּת, אִיהוּ שַׁקְיוּ דְאִילָנָא בְּדָרוֹעוֹי וְעַנְפּוֹי, כְּמַיָּא דַאֲשְׁקֵי לְאִילָנָא, וְאִתְרַבֵּי בְּהַהוּא שַׁקְיוּ.
רִבּוֹן הָעוֹלָמִים, אַנְתְּ הוּא עִלַּת הָעִלּוֹת, סִבַּת הַסִּבּוֹת, דְּאַשְׁקֵי לְאִילָנָא בְּהַהוּא נְבִיעוּ, וְהַהוּא נְבִיעוּ אִיהוּ כְּנִשְׁמָתָא לְגוּפָא, דְּאִיהוּ חַיִּים לְגוּפָא, וּבָךְ לֵית דִּמְיוֹן וְלֵית דְּיוֹקְנָא מִכָּל מַה דִּלְגָו וּלְבָר, וּבְרָאתְ שְׁמַיָּא וְאַרְעָא, וְאַפֵּיקַת מִנְּהוֹן שִׁמְשָׁא וְסִיהֲרָא וְכוֹכְבַיָּא וּמַזָּלֵי, וּבְאַרְעָא אִלָּנִין וְדִשְׁאִין וְגִנְּתָא דְעֵדֶן וְעִשְׂבִין וְחֵיוָון וְעוֹפִין וְנוּנִין וּבְנֵי נָשָׁא, לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא בְּהוֹן עִלָּאִין, וְאֵיךְ יִתְנַהֲגוּן בְּהוֹן עִלָּאִין וְתַתָּאִין, וְאֵיךְ אִשְׁתְּמוֹדְעָאן מֵעִלָּאֵי וְתַתָּאֵי, וְלֵית דְּיָדַע בָּךְ כְּלָל.
וּבַר מִינָּךְ לֵית יְחִידָא בְּעִלָּאֵי וְתַתָּאֵי, וְאַנְתְּ אִשְׁתְּמוֹדַע אְדוֹן עַל כֹּלָּא, וְכָל סְפִירָן כָּל חַד אִית לֵיהּ שֵׁם יְדִיעַ, וּבְהוֹן אִתְקְרִיאוּ מַלְאָכַיָּא, וְאַנְתְּ לֵית לָךְ שֵׁם יְדִיעַ, דְּאַנְתְּ הוּא מְמַלֵּא כָּל שְׁמָהָן, וְאַנְתְּ הוּא שְׁלִימוּ דְּכֻלְּהוּ, וְכַד אַנְתְּ תִּסְתַּלֵּק מִנְּהוֹן, אִשְׁתָּאֲרוּ כֻּלְּהוּ שְׁמָהָן כְּגוּפָא בְּלָא נִשְׁמָתָא.
אַנְתְּ חַכִּים וְלָאו בְּחָכְמָה יְדִיעָא, אַנְתְּ הוּא מֵבִין וְלָא מִבִּינָה יְדִיעָא, לֵית לָךְ אֲתַר יְדִיעָא אֶלָּא לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא תּוּקְפָּךְ וְחֵילָךְ לִבְנֵי נָשָׁא, וּלְאַחֲזָאָה לוֹן אֵיךְ אִתְנַהֵיג עָלְמָא בְּדִינָא וּבְרַחֲמֵי, דְּאִינּוּן צֶדֶק וּמִשְׁפָּט, כְּפוּם עוֹבְדַיְהוֹן דְּבְנֵי נָשָׁא, דִּין אִיהוּ גְּבוּרָה, מִשְׁפָּט עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, צֶדֶק מַלְכוּתָא קַדִּישָׁא, מֹאזְנֵי צֶדֶק תְּרֵין סַמְכֵי קְשׁוֹט, הֵין צֶדֶק אוֹת בְּרִית, כֹּלָּא לְאַחֲזָאָה אֵיךְ אִתְנַהֵיג עָלְמָא, אֲבָל לַאו דְּאִית לָךְ צֶדֶק יְדִיעָא דְּאִיהוּ דִּין, וְלַאו מִשְׁפָּט יְדִיעָא דְּאִיהוּ רַחֲמֵי, וְלַאו מִכָּל אִלֵּין מִדּוֹת כְּלָל.
קוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן וְיִתְחַדְּשׁוּן מִלִּין עַל יָדָךְ, דְּהָא רְשׁוּתָא אִתְיְהִיב לָךְ לְגַלָּאָה רָזִין טְמִירִין עַל יָדָךְ, מַה דְּלָא אִתְיְיהִיב רְשׁוּ לְגַלָּאָה לְשׁוּם בַּר נַשׁ עַד כְּעַן, קָם רַבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר, לְךָ יהו"ה הַגְּדוּלָה וְהַגְּבוּרָה וכו', עִלָּאִין שְׁמָעוּ אִינּוּן דְּמִיכִין דְּחֶבְרוֹן, וְרַעְיָא מְהֵימְנָא אִתְעָרוּ מִשְּׁנָתְכוֹן, הָקִיצוּ וְרַנְּנוּ שׁוֹכְנֵי עָפָר, אֵלֵּין אִינּוּן צַדִּיקַיָּא דְּאִינּוּן מִסִּטְרָא דְּהַהוּא דְּאִתְמַר בָּהּ אֲנִי יְשֵׁנָה וְלִבִּי עֵר, וְלַאו אִינּוּן מֵתִים, וּבְגִין דָּא אִתְמַר בְּהוֹן הָקִיצוּ וְרַנְּנוּ וכו', הָקִיצוּ אַנְתְּ וַאֲבָהָן, רַעְיָא מְהֵימְנָא אִתְעַר אַנְתְּ וַאֲבָהָן לְאִתְעָרוּתָא דִּשְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי יְשֵׁנָה בְּגָלוּתָא, דְּעַד כְּעַן צַדִּיקַיָּא כֻּלְּהוּ דְּמִיכִין וְשִׁינְתָּא בְּחוֹרֵיהוֹן.
מִיָּד יְהִיבַת שְׁכִינְתָּא תְּלַת קָלִין לְגַבֵּי רַעְיָא מְהֵימְנָא, וְיֵימָא לֵיהּ קוּם רַעְיָא מְהֵימְנָא, דְּהָא עָלָךְ אִתְמַר קוֹל דּוֹדִי דוֹפֵק לַגַּבָּאי בְּאַרְבַּע אַתְוָון דְּיִלֵיהּ, וְיֵימָא בְּהוֹן, פִּתְחִי לִי אֲחוֹתִי רַעְיָתִי יוֹנָתִי תַּמָּתִי, דְּהָא תַּם עָוֹנָךְ בַּת צִיּוֹן, לֹא יוֹסִיף לְהַגְלוֹתָךְ.
שֻׁרְאשִׁי נִמְלָא טָל, מַאי נִמְלָא טָל אֶלָּא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַנְתְּ חֲשִׁיבַת דְּמִיוֹמָא דְּאִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא דְּעָאלְנָא בְּבֵיתָא דִּילִי, וְעָאלְנָא בִּישׁוּבָא, לַאו הָכִי, דְּלָא עָאלְנָא כָּל זִמְנָא דְּאַנְתְּ בְּגָלוּתָא, הֲרֵי לְךָ סִימָנָא שֻׁרְאשִׁי נִמְלָא טָל, הֵ"א שְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא, שְׁלִימוּ

דִּילָהּ וְחַיִּים דִּילָהּ אִיהוּ טָל, וְדָא אִיהוּ יו"ד ה"א וא"ו, וְה"א אִיהִי שְׁכִינְתָּא דְּלָא מֵחוּשְׁבַּן טָ"ל, אֶלָּא יו"ד ה"א וא"ו, דִּסְלִיקוּ אַתְוָון לְחֶשְׁבַּן טָ"ל, דְּאִיהוּ מַלְיָא לִשְׁכִינְתָּא מִנְּבִיעוּ דְּכָל מְקוֹרִין עִלָּאִין, מִיָּד קָם רַעְיָא מְהֵימְנָא, וַאֲבָהָן קַדִּישִׁין עִמֵּיהּ, עַד כַּאן רָזָא דְּיִחוּדָא.
בָּרוּךְ יְהוָה לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

תהלים פרק קיט' (אלפא ביתא)

נוהגים לומר פסוקי תהלים לפי שם הנפטר. כגון: יצחק בן שרה, יקראו את הפסוקים המתחילים באותיות: י' צ' ח' ק' ב' נ' ש' ר' ה'.

א

אַשְׁרֵי תְמִימֵי דָרֶךְ, הַהֹלְכִים בְּתוֹרַת יְהוָה: אַשְׁרֵי, נֹצְרֵי עֵדֹתָיו, בְּכָל-לֵב יִדְרְשׁוּהוּ: אַף לֹא פָעֲלוּ עַוְלָה, בִּדְרָכָיו הָלָכוּ: אַתָּה צִוִּיתָה פִקֻּדֶיךָ, לִשְׁמֹר מְאֹד: אַחֲלַי יִכֹּנוּ דְרָכָי, לִשְׁמֹר חֻקֶּיךָ: אָז לֹא-אֵבוֹשׁ, בְּהַבִּיטִי אֶל-כָּל-מִצְוֹתֶיךָ: אוֹדְךָ בְּיֹשֶׁר לֵבָב, בְּלָמְדִי מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ: אֶת-חֻקֶּיךָ אֶשְׁמֹר, אַל-תַּעַזְבֵנִי עַד-מְאֹד.

ב

בַּמֶּה יְזַכֶּה-נַּעַר אֶת-אָרְחוֹ, לִשְׁמֹר כִּדְבָרֶךָ: בְּכָל-לִבִּי דְרַשְׁתִּיךָ, אַל-תַּשְׁגֵּנִי מִמִּצְוֹתֶיךָ: בְּלִבִּי צָפַנְתִּי אִמְרָתֶךָ, לְמַעַן לֹא אֶחֱטָא-לָךְ: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, לַמְּדֵנִי חֻקֶּיךָ: בִּשְׂפָתַי סִפַּרְתִּי, כֹּל מִשְׁפְּטֵי-פִיךָ: בְּדֶרֶךְ עֵדְוֹתֶיךָ שַׂשְׂתִּי, עַל כָּל-הוֹן: בְּפִקּוּדֶיךָ אָשִׂיחָה, וְאַבִּיטָה אֹרְחֹתֶיךָ: בְּחֻקֹּתֶיךָ אֶשְׁתַּעֲשָׁע, לֹא אֶשְׁכַּח דְּבָרֶךָ:

ג

גְּמֹל עַל-עַבְדְּךָ אֶחְיֶה, וְאֶשְׁמְרָה דְבָרֶךָ: גַּל-עֵינַי וְאַבִּיטָה, נִפְלָאוֹת מִתּוֹרָתֶךָ: גֵּר אָנֹכִי בָאָרֶץ, אַל-תַּסְתֵּר מִמֶּנִּי מִצְוֹתֶיךָ: גָּרְסָה נַפְשִׁי לְתַאֲבָה,אֶל-מִשְׁפָּטֶיךָ בְכָל-עֵת: גָּעַרְתָּ, זֵדִים אֲרוּרִים, הַשֹּׁגִים מִמִּצְוֹתֶיךָ: גַּל מֵעָלַי, חֶרְפָּה וָבוז, כִּי עֵדֹתֶיךָ נָצָרְתִּי: גַּם יָשְׁבוּ שָׂרִים בִּי נִדְבָּרוּ, עַבְדְּךָ יָשִׂיחַ בְּחֻקֶּיךָ: גַּם-עֵדֹתֶיךָ, שַׁעֲשָׁעָי, אַנְשֵׁי עֲצָתִי:

ד

דָּבְקָה לֶעָפָר נַפְשִׁי, חַיֵּנִי כִּדְבָרֶךָ: דְּרָכַי סִפַּרְתִּי וַתַּעֲנֵנִי, לַמְּדֵנִי חֻקֶּיךָ: דֶּרֶךְ-פִּקּוּדֶיךָ הֲבִינֵנִי, וְאָשִׂיחָה בְּנִפְלְאוֹתֶיךָ: דָּלְפָה נַפְשִׁי, מִתּוּגָה, קַיְּמֵנִי, כִּדְבָרֶךָ: דֶּרֶךְ-שֶׁקֶר הָסֵר מִמֶּנִּי, וְתוֹרָתְךָ חָנֵּנִי: דֶּרֶךְ-אֱמוּנָה בָּחָרְתִּי, מִשְׁפָּטֶיךָ שִׁוִּיתִי: דָּבַקְתִּי בְעֵדְוֹתֶיךָ, יְהוָה אַל-תְּבִישֵׁנִי: דֶּרֶךְ-מִצְוֹתֶיךָ אָרוּץ, כִּי תַרְחִיב לִבִּי:

ה

הוֹרֵנִי יְהוָה דֶּרֶךְ חֻקֶּיךָ, וְאֶצְּרֶנָּה עֵקֶב: הֲבִינֵנִי וְאֶצְּרָה תוֹרָתֶךָ, וְאֶשְׁמְרֶנָּה בְכָל-לֵב: הַדְרִיכֵנִי בִּנְתִיב מִצְוֹתֶיךָ, כִּי-בוֹ חָפָצְתִּי: הַט-לִבִּי אֶל-עֵדְוֹתֶיךָ, וְאַל אֶל-בָּצַע: הַעֲבֵר עֵינַי מֵרְאוֹת שָׁוְא,

בְּדָרְכֶךָ חַיֵּנִי: הָקֵם לְעַבְדְּךָ אִמְרָתֶךָ, אֲשֶׁר לְיִרְאָתֶךָ: הַעֲבֵר חֶרְפָּתִי אֲשֶׁר יָגֹרְתִי, כִּי מִשְׁפָּטֶיךָ טוֹבִים: הִנֵּה תָּאַבְתִּי לְפִקֻּדֶיךָ, בְּצִדְקָתְךָ חַיֵּנִי:

ו

וִיבֹאֻנִי חֲסָדֶךָ יְהוָה, תְּשׁוּעָתְךָ כְּאִמְרָתֶךָ: וְאֶעֱנֶה חֹרְפִי דָבָר, כִּי-בָטַחְתִּי בִּדְבָרֶךָ: וְאַל-תַּצֵּל מִפִּי דְבַר-אֱמֶת עַד-מְאֹד, כִּי לְמִשְׁפָּטֶךָ יִחָלְתִּי: וְאֶשְׁמְרָה תוֹרָתְךָ תָמִיד, לְעוֹלָם וָעֶד: וְאֶתְהַלְּכָה בָרְחָבָה, כִּי פִקֻּדֶיךָ דָרָשְׁתִּי: וַאֲדַבְּרָה בְעֵדֹתֶיךָ נֶגֶד מְלָכִים, וְלֹא אֵבוֹשׁ: וְאֶשְׁתַּעֲשַׁע בְּמִצְוֹתֶיךָ אֲשֶׁר אָהָבְתִּי: וְאֶשָּׂא-כַפַּי אֶל-מִצְוֹתֶיךָ, אֲשֶׁר אָהָבְתִּי, וְאָשִׂיחָה בְחֻקֶּיךָ:

ז

זְכֹר-דָּבָר לְעַבְדֶּךָ,עַל אֲשֶׁר יִחַלְתָּנִי: זֹאת נֶחָמָתִי בְעָנְיִי, כִּי אִמְרָתְךָ חִיָּתְנִי: זֵדִים הֱלִיצֻנִי עַד-מְאֹד, מִתּוֹרָתְךָ לֹא נָטִיתִי: זָכַרְתִּי מִשְׁפָּטֶיךָ מֵעוֹלָם יְהוָה וָאֶתְנָחֵם: זַלְעָפָה אֲחָזַתְנִי מֵרְשָׁעִים, עֹזְבֵי תוֹרָתֶךָ: זְמִרוֹת הָיוּ-לִי חֻקֶּיךָ בְּבֵית מְגוּרָי: זָכַרְתִּי בַלַּיְלָה שִׁמְךָ יְהוָה, וָאֶשְׁמְרָה תוֹרָתֶךָ: זֹאת הָיְתָה-לִּי, כִּי פִקֻּדֶיךָ נָצָרְתִּי:

ח

חֶלְקִי יְהוָה אָמַרְתִּי, לִשְׁמֹר דְּבָרֶיךָ: חִלִּיתִי פָנֶיךָ בְכָל-לֵב, חָנֵּנִי כְּאִמְרָתֶךָ: חִשַּׁבְתִּי דְרָכָי, וָאָשִׁיבָה רַגְלַי אֶל-עֵדֹתֶיךָ: חַשְׁתִּי, וְלֹא הִתְמַהְמָהְתִּי, לִשְׁמֹר, מִצְוֹתֶיךָ: חֶבְלֵי רְשָׁעִים עִוְּדָנִי, תּוֹרָתְךָ לֹא שָׁכָחְתִּי: חֲצוֹת-לַיְלָה אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ, עַל מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ: חָבֵר אֲנִי לְכָל-אֲשֶׁר יְרֵאוּךָ, וּלְשֹׁמְרֵי פִקּוּדֶיךָ: חַסְדְּךָ יְהוָה מָלְאָה הָאָרֶץ, חֻקֶּיךָ לַמְּדֵנִי:

ט

טוֹב עָשִׂיתָ עִם-עַבְדְּךָ, יְהוָה כִּדְבָרֶךָ: טוּב טַעַם וָדַעַת לַמְּדֵנִי, כִּי בְמִצְוֹתֶיךָ הֶאֱמָנְתִּי: טֶרֶם אֶעֱנֶה אֲנִי שֹׁגֵג, וְעַתָּה אִמְרָתְךָ שָׁמָרְתִּי: טוֹב-אַתָּה וּמֵטִיב, לַמְּדֵנִי חֻקֶּיךָ: טָפְלוּ עָלַי שֶׁקֶר זֵדִים, אֲנִי בְּכָל-לֵב אֶצֹּר פִּקּוּדֶיךָ: טָפַשׁ כַּחֵלֶב לִבָּם, אֲנִי תּוֹרָתְךָ שִׁעֲשָׁעְתִּי: טוֹב-לִי כִּי-עֻנֵּיתִי, לְמַעַן אֶלְמַד חֻקֶּיךָ: טוֹב-לִי תוֹרַת-פִּיךָ, מֵאַלְפֵי זָהָב וָכָסֶף:

י

יָדֶיךָ עָשׂוּנִי וַיְכוֹנְנוּנִי, הֲבִינֵנִי וְאֶלְמְדָה מִצְוֹתֶיךָ: יְרֵאֶיךָ יִרְאוּנִי וְיִשְׂמָחוּ, כִּי לִדְבָרְךָ יִחָלְתִּי: יָדַעְתִּי יְהוָה כִּי-צֶדֶק מִשְׁפָּטֶיךָ, וֶאֱמוּנָה עִנִּיתָנִי: יְהִי-נָא חַסְדְּךָ לְנַחֲמֵנִי, כְּאִמְרָתְךָ לְעַבְדֶּךָ: יְבֹאוּנִי רַחֲמֶיךָ וְאֶחְיֶה, כִּי-תוֹרָתְךָ שַׁעֲשֻׁעָי: יֵבֹשׁוּ זֵדִים כִּי-שֶׁקֶר עִוְּתוּנִי, אֲנִי אָשִׂיחַ בְּפִקּוּדֶיךָ: יָשׁוּבוּ לִי יְרֵאֶיךָ, וְיֹדְעֵי (וידעו) עֵדֹתֶיךָ: יְהִי-לִבִּי תָמִים בְּחֻקֶּיךָ, לְמַעַן לֹא אֵבוֹשׁ:

כ

כָּלְתָה לִתְשׁוּעָתְךָ נַפְשִׁי, לִדְבָרְךָ יִחָלְתִּי: כָּלוּ עֵינַי לְאִמְרָתֶךָ, לֵאמֹר מָתַי תְּנַחֲמֵנִי: כִּי-הָיִיתִי כְּנֹאד בְּקִיטוֹר, חֻקֶּיךָ לֹא שָׁכָחְתִּי: כַּמָּה יְמֵי-עַבְדֶּךָ, מָתַי תַּעֲשֶׂה בְרֹדְפַי מִשְׁפָּט: כָּרוּ-לִי זֵדִים שִׂיחוֹת, אֲשֶׁר לֹא כְתוֹרָתֶךָ: כָּל-מִצְוֹתֶיךָ אֱמוּנָה, שֶׁקֶר רְדָפוּנִי עָזְרֵנִי: כִּמְעַט כִּלּוּנִי בָאָרֶץ, וַאֲנִי לֹא-עָזַבְתִּי פִקֻּדֶיךָ: כְּחַסְדְּךָ חַיֵּנִי, וְאֶשְׁמְרָה, עֵדוּת פִּיךָ:

ל

לְעוֹלָם יְהוָה, דְּבָרְךָ נִצָּב בַּשָּׁמָיִם: לְדֹר וָדֹר אֱמוּנָתֶךָ, כּוֹנַנְתָּ אֶרֶץ וַתַּעֲמֹד: לְמִשְׁפָּטֶיךָ, עָמְדוּ הַיּוֹם: כִּי הַכֹּל עֲבָדֶיךָ: לוּלֵי תוֹרָתְךָ שַׁעֲשָׁעָי, אָז אָבַדְתִּי בְעָנְיִי: לְעוֹלָם לֹא-אֶשְׁכַּח פִּקּוּדֶיךָ, כִּי בָם חִיִּיתָנִי: לְךָ-אֲנִי הוֹשִׁיעֵנִי, כִּי פִקּוּדֶיךָ דָרָשְׁתִּי: לִי קִוּוּ רְשָׁעִים לְאַבְּדֵנִי, עֵדֹתֶיךָ אֶתְבּוֹנָן: לְכָל-תִּכְלָה רָאִיתִי קֵץ, רְחָבָה מִצְוָתְךָ מְאֹד:

מ

מָה-אָהַבְתִּי תוֹרָתֶךָ, כָּל-הַיּוֹם הִיא שִׂיחָתִי: מֵאֹיְבַי תְּחַכְּמֵנִי מִצְוֹתֶךָ, כִּי לְעוֹלָם הִיא-לִי: מִכָּל-מְלַמְּדַי הִשְׂכַּלְתִּי, כִּי עֵדְוֹתֶיךָ שִׂיחָה לִי: מִזְּקֵנִים אֶתְבּוֹנָן, כִּי פִקּוּדֶיךָ נָצָרְתִּי: מִכָּל-אֹרַח רָע כָּלֵאתִי רַגְלָי, לְמַעַן אֶשְׁמֹר דְּבָרֶךָ: מִמִּשְׁפָּטֶיךָ לֹא-סָרְתִּי, כִּי-אַתָּה הוֹרֵתָנִי: מַה-נִּמְלְצוּ לְחִכִּי אִמְרָתֶךָ מִדְּבַשׁ לְפִי: מִפִּקּוּדֶיךָ אֶתְבּוֹנָן, עַל כֵּן שָׂנֵאתִי כָּל-אֹרַח שָׁקֶר:

נ

נֵר-לְרַגְלִי דְּבָרֶךָ, וְאוֹר לִנְתִיבָתִי: נִשְׁבַּעְתִּי וָאֲקַיֵּמָה, לִשְׁמֹר מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ: נַעֲנֵיתִי עַד-מְאֹד, יְהוָה חַיֵּנִי כִדְבָרֶךָ: נִדְבוֹת פִּי רְצֵה-נָא יְהוָה, וּמִשְׁפָּטֶיךָ לַמְּדֵנִי: נַפְשִׁי בְכַפִּי תָמִיד, וְתוֹרָתְךָ לֹא שָׁכָחְתִּי: נָתְנוּ רְשָׁעִים פַּח לִי, וּמִפִּקּוּדֶיךָ לֹא תָעִיתִי: נָחַלְתִּי עֵדְוֹתֶיךָ לְעוֹלָם, כִּי-שְׂשׂוֹן לִבִּי הֵמָּה: נָטִיתִי לִבִּי לַעֲשׂוֹת חֻקֶּיךָ לְעוֹלָם עֵקֶב:

ס

סֵעֲפִים שָׂנֵאתִי, וְתוֹרָתְךָ אָהָבְתִּי: סִתְרִי וּמָגִנִּי אָתָּה, לִדְבָרְךָ יִחָלְתִּי: סוּרוּ-מִמֶּנִּי מְרֵעִים, וְאֶצְּרָה מִצְוֹת אֱלֹהָי: סָמְכֵנִי כְאִמְרָתְךָ וְאֶחְיֶה, וְאַל-תְּבִישֵׁנִי מִשִּׂבְרִי: סְעָדֵנִי וְאִוָּשֵׁעָה וְאֶשְׁעָה בְחֻקֶּיךָ תָמִיד: סָלִיתָ כָּל-שׁוֹגִים מֵחֻקֶּיךָ, כִּי-שֶׁקֶר תַּרְמִיתָם: סִגִים הִשְׁבַּתָּ כָל-רִשְׁעֵי-אָרֶץ, לָכֵן אָהַבְתִּי עֵדְוֹתֶיךָ: סָמַר מִפַּחְדְּךָ בְשָׂרִי, וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ יָרֵאתִי:

ע

עָשִׂיתִי מִשְׁפָּט וָצֶדֶק, בַּל-תַּנִּיחֵנִי לְעֹשְׁקָי: עֲרֹב עַבְדְּךָ לְטוֹב, אַל-יַעַשְׁקֻנִי זֵדִים: עֵינַי כָּלוּ לִישׁוּעָתֶךָ, וּלְאִמְרַת צִדְקֶךָ: עֲשֵׂה עִם-עַבְדְּךָ כְחַסְדֶּךָ, וְחֻקֶּיךָ לַמְּדֵנִי: עַבְדְּךָ-אָנִי הֲבִינֵנִי, וְאֵדְעָה עֵדֹתֶיךָ: עֵת לַעֲשׂוֹת לַיהוָה, הֵפֵרוּ תוֹרָתֶךָ: עַל-כֵּן אָהַבְתִּי מִצְוֹתֶיךָ, מִזָּהָב וּמִפָּז: עַל-כֵּן כָּל-פִּקּוּדֵי כֹל יִשָּׁרְתִּי, כָּל-אֹרַח שֶׁקֶר שָׂנֵאתִי:

פ

פְּלָאוֹת עֵדְוֹתֶיךָ, עַל-כֵּן נְצָרָתַם נַפְשִׁי: פֵּתַח דְּבָרֶיךָ יָאִיר, מֵבִין פְּתָיִים: פִּי-פָעַרְתִּי וָאֶשְׁאָפָה, כִּי לְמִצְוֹתֶיךָ יָאָבְתִּי: פְּנֵה-אֵלַי וְחָנֵּנִי, כְּמִשְׁפָּט לְאֹהֲבֵי שְׁמֶךָ: פְּעָמַי הָכֵן בְּאִמְרָתֶךָ, וְאַל-תַּשְׁלֶט-בִּי כָל-אָוֶן: פְּדֵנִי מֵעֹשֶׁק אָדָם, וְאֶשְׁמְרָה פִקּוּדֶיךָ: פָּנֶיךָ הָאֵר בְּעַבְדֶּךָ, וְלַמְּדֵנִי אֶת-חֻקֶּיךָ: פַּלְגֵי-מַיִם יָרְדוּ עֵינָי, עַל לֹא-שָׁמְרוּ תוֹרָתֶךָ:

צ

צַדִּיק אַתָּה יְהוָה, וְיָשָׁר מִשְׁפָּטֶיךָ: צִוִּיתָ צֶדֶק עֵדֹתֶיךָ, וֶאֱמוּנָה מְאֹד: צִמְּתַתְנִי קִנְאָתִי, כִּי-שָׁכְחוּ דְבָרֶיךָ צָרָי: צְרוּפָה אִמְרָתְךָ מְאֹד, וְעַבְדְּךָ אֲהֵבָהּ: צָעִיר אָנֹכִי וְנִבְזֶה, פִּקֻּדֶיךָ לֹא שָׁכָחְתִּי: צִדְקָתְךָ צֶדֶק לְעוֹלָם, וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת: צַר-וּמָצוֹק מְצָאוּנִי, מִצְוֹתֶיךָ שַׁעֲשֻׁעָי: צֶדֶק עֵדְוֹתֶיךָ לְעוֹלָם, הֲבִינֵנִי וְאֶחְיֶה:

ק

קָרָאתִי בְכָל-לֵב, עֲנֵנִי יְהוָה, חֻקֶּיךָ אֶצֹּרָה: קְרָאתִיךָ הוֹשִׁיעֵנִי, וְאֶשְׁמְרָה עֵדֹתֶיךָ: קִדַּמְתִּי בַנֶּשֶׁף וָאֲשַׁוֵּעָה, לִדְבָרְךָ (לדבריך) יִחָלְתִּי: קִדְּמוּ עֵינַי אַשְׁמֻרוֹת, לָשִׂיחַ בְּאִמְרָתֶךָ: קוֹלִי שִׁמְעָה כְחַסְדֶּךָ, יְהוָה כְּמִשְׁפָּטֶךָ חַיֵּנִי: קָרְבוּ רֹדְפֵי זִמָּה, מִתּוֹרָתְךָ רָחָקוּ: קָרוֹב אַתָּה יְהוָה, וְכָל-מִצְוֹתֶיךָ אֱמֶת: קֶדֶם יָדַעְתִּי מֵעֵדֹתֶיךָ, כִּי לְעוֹלָם יְסַדְתָּם:

ר

רְאֵה-עָנְיִי וְחַלְּצֵנִי, כִּי-תוֹרָתְךָ לֹא שָׁכָחְתִּי: רִיבָה רִיבִי וּגְאָלֵנִי, לְאִמְרָתְךָ חַיֵּנִי: רָחוֹק מֵרְשָׁעִים יְשׁוּעָה, כִּי חֻקֶּיךָ לֹא דָרָשׁוּ: רַחֲמֶיךָ רַבִּים יְהוָה, כְּמִשְׁפָּטֶיךָ חַיֵּנִי: רַבִּים רֹדְפַי וְצָרָי, מֵעֵדְוֹתֶיךָ לֹא נָטִיתִי: רָאִיתִי בֹגְדִים וָאֶתְקוֹטָטָה, אֲשֶׁר אִמְרָתְךָ לֹא שָׁמָרוּ: רְאֵה כִּי-פִקּוּדֶיךָ אָהָבְתִּי, יְהוָה כְּחַסְדְּךָ חַיֵּנִי: רֹאשׁ-דְּבָרְךָ אֱמֶת, וּלְעוֹלָם כָּל-מִשְׁפַּט צִדְקֶךָ:

ש

שָׂרִים, רְדָפוּנִי חִנָּם, וּמִדְּבָרְךָ (ומדבריך) פָּחַד לִבִּי: שָׂשׂ אָנֹכִי עַל-אִמְרָתֶךָ, כְּמוֹצֵא שָׁלָל רָב: שֶׁקֶר שָׂנֵאתִי וַאֲתַעֲבָה, תּוֹרָתְךָ אָהָבְתִּי: שֶׁבַע בַּיּוֹם הִלַּלְתִּיךָ, עַל מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ: שָׁלוֹם רָב לְאֹהֲבֵי תוֹרָתֶךָ, וְאֵין-לָמוֹ מִכְשׁוֹל: שִׂבַּרְתִּי לִישׁוּעָתְךָ יְהוָה, וּמִצְוֹתֶיךָ עָשִׂיתִי: שָׁמְרָה נַפְשִׁי עֵדֹתֶיךָ, וָאֹהֲבֵם מְאֹד: שָׁמַרְתִּי פִקּוּדֶיךָ וְעֵדֹתֶיךָ, כִּי כָל-דְּרָכַי נֶגְדֶּךָ:

ת

תִּקְרַב רִנָּתִי לְפָנֶיךָ יְהוָה, כִּדְבָרְךָ הֲבִינֵנִי: תָּבוֹא תְחִנָּתִי לְפָנֶיךָ, כְּאִמְרָתְךָ הַצִּילֵנִי: תַּבַּעְנָה שְׂפָתַי תְּהִלָּה, כִּי תְלַמְּדֵנִי חֻקֶּיךָ: תַּעַן לְשׁוֹנִי אִמְרָתֶךָ, כִּי כָל-מִצְוֹתֶיךָ צֶדֶק: תְּהִי-יָדְךָ לְעָזְרֵנִי, כִּי פִקּוּדֶיךָ בָחָרְתִּי: תָּאַבְתִּי לִישׁוּעָתְךָ יְהוָה, וְתוֹרָתְךָ שַׁעֲשֻׁעָי: תְּחִי-נַפְשִׁי וּתְהַלְלֶךָּ, וּמִשְׁפָּטְךָ יַעְזְרֵנִי: תָּעִיתִי כְשֶׂה אֹבֵד בַּקֵּשׁ עַבְדֶּךָ, כִּי מִצְוֹתֶיךָ, לֹא שָׁכָחְתִּי:

פרקי משנה לפי סדר א-ב

נוהגים לומר פרקי משנה לפי שם הנפטר. כגון: יצחק בן שרה, יקראו את הפרקים המתחילים באותיות: י' צ' ח' ק' ב' נ' ש' ר' ה'. ** יש הנוהגים לומר רק את שתי המשניות הראשונות מכל פרק.

אות א

(מסכת שבת פרק טו)

א. אֵלּוּ קְשָׁרִים שֶׁחַיָּבִין עֲלֵיהֶן: קֶשֶׁר הַגַּמָּלִין וְקֶשֶׁר הַסַּפָּנִין. וּכְשֵׁם שֶׁהוּא חַיָּב עַל קִשּׁוּרָן, כָּךְ הוּא חַיָּב עַל הֶתֵּרָן. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: כָּל קֶשֶׁר שֶׁהוּא יָכוֹל לְהַתִּירוֹ בְּאַחַת מִיָּדָיו אֵין חַיָּבִין עָלָיו. **ב.** יֶשׁ לָךְ קְשָׁרִים שֶׁאֵין חַיָּבִין עֲלֵיהֶן כְּקֶשֶׁר הַגַּמָּלִין וּכְקֶשֶׁר הַסַּפָּנִין. קוֹשֶׁרֶת אִשָּׁה מַפְתֵּחַ חֲלוּקָה, וְחוּטֵי סְבָכָה, וְשֶׁל פְּסִיקְיָא, וּרְצוּעוֹת מִנְעָל וְסַנְדָּל, וְנוֹדוֹת יַיִן וְשֶׁמֶן, וּקְדָרָה שֶׁל בָּשָׂר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: קוֹשְׁרִין לִפְנֵי הַבְּהֵמָה בִּשְׁבִיל שֶׁלֹּא תֵּצֵא. קוֹשְׁרִין דְּלִי בַּפְּסִיקְיָא, אֲבָל לֹא בַּחֶבֶל; רַבִּי יְהוּדָה מַתִּיר. כְּלָל אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: כָּל קֶשֶׁר שֶׁאֵינוֹ שֶׁל קַיָּמָא, אֵין חַיָּבִין עָלָיו. **ג.** מְקַפְּלִין אֶת הַכֵּלִים אֲפִלּוּ אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה פְּעָמִים, וּמַצִּיעִין אֶת הַמִּטּוֹת מְלֵילֵי שַׁבָּת לַשַּׁבָּת, אֲבָל לֹא מִשַּׁבָּת לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר: מְקַפְּלִין אֶת הַכֵּלִים וּמַצִּיעִין אֶת הַמִּטּוֹת, מִיּוֹם הַכִּפּוּרִים לַשַּׁבָּת, וְחֶלְבֵי שַׁבָּת קְרֵבִין בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: לֹא שֶׁל שַׁבָּת קְרֵבִין בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, וְלֹא שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים קְרֵבִין בַּשַּׁבָּת.

אות ב

(מסכת שבת פרק ד)

א. בַּמֶּה טוֹמְנִין, וּבַמֶּה אֵין טוֹמְנִין? אֵין טוֹמְנִין לֹא בַּגֶּפֶת וְלֹא בַּזֶּבֶל, לֹא בַּמֶּלַח וְלֹא בַּסִּיד וְלֹא בַּחוֹל, בֵּין לַחִים בֵּין יְבֵשִׁים; לֹא בַּתֶּבֶן וְלֹא בַּזְּגִים וְלֹא בַּמּוֹכִים וְלֹא בָּעֲשָׁבִים, בִּזְמַן שֶׁהֵן לַחִים, אֲבָל טוֹמְנִין בָּהֶן כְּשֶׁהֵן יְבֵשִׁים. טוֹמְנִין בַּכְּסוּת וּבַפְּרוֹת, בְּכַנְפֵי יוֹנָה וּבִנְסֹרֶת שֶׁל חָרְשִׁים, וּבִנְעָרֶת שֶׁל פִּשְׁתָּן דַּקָּה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹסֵר בַּדַּקָּה וּמַתִּיר בַּגַּסָּה. **ב.** טוֹמְנִין בַּשְּׁלָחִין וּמְטַלְטְלִין אוֹתָן, בְּגִזֵּי צֶמֶר וְאֵין מְטַלְטְלִין אוֹתָן. כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה? נוֹטֵל אֶת הַכִּסּוּי, וְהֵן נוֹפְלוֹת. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר: קֻפָּה מַטָּה עַל צִדָּהּ וְנוֹטֵל, שֶׁמָּא יִטֹּל וְאֵינוֹ יָכוֹל לְהַחֲזִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: נוֹטֵל וּמַחֲזִיר. לֹא כִסָּהוּ מִבְּעוֹד יוֹם לֹא יְכַסֶּנּוּ מִשֶּׁתֶּחְשַׁךְ. כִּסָּהוּ וְנִתְגַּלָּה מֻתָּר לְכַסּוֹתוֹ. מְמַלֵּא אֶת הַקִּיתוֹן וְנוֹתֵן לְתַחַת הַכַּר אוֹ תַּחַת הַכֶּסֶת.

אות ג

(מסכת חולין פרק ז)

א. גִּיד הַנָּשֶׁה נוֹהֵג בָּאָרֶץ, וּבְחוּצָה לָאָרֶץ, בִּפְנֵי הַבַּיִת, וְשֶׁלֹּא בִּפְנֵי הַבַּיִת, בַּחֻלִּין, וּבַמֻּקְדָּשִׁים. וְנוֹהֵג בַּבְּהֵמָה וּבַחַיָּה, בַּיָּרֵךְ שֶׁל יָמִין וּבַיָּרֵךְ שֶׁל שְׂמאל. וְאֵינוֹ נוֹהֵג בָּעוֹף,

מִפְּנֵי שֶׁאֵין לוֹ כַּף. וְנוֹהֵג בַּשַּׁלִּיל. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵינוֹ נוֹהֵג בַּשַּׁלִּיל. וְחָלְבּוֹ מֻתָּר. וְאֵין הַטַּבָּחִין נֶאֱמָנִין עַל גִּיד הַנָּשֶׁה; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: נֶאֱמָנִין עָלָיו וְעַל הַחֵלֶב.

ב. שׁוֹלֵחַ אָדָם יָדוֹ לְנָכְרִי, שֶׁגִּיד הַנָּשֶׁה בְּתוֹכָהּ, מִפְּנֵי שֶׁמְּקוֹמוֹ נִכָּר. הַנּוֹטֵל גִּיד הַנָּשֶׁה - צָרִיךְ שֶׁיִּטֹּל אֶת כֻּלּוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כְּדֵי לְקַיֵּם בּוֹ מִצְוֹת נְטִילָה. **ג.** הָאוֹכֵל מִגִּיד הַנָּשֶׁה כַּזַּיִת - סוֹפֵג אַרְבָּעִים. אָכְלוֹ וְאֵין בּוֹ כַּזַּיִת - חַיָּב. אָכַל מִזֶּה כַּזַּיִת, וּמִזֶּה כַּזַּיִת - סוֹפֵג שְׁמוֹנִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵינוֹ סוֹפֵג אֶלָּא אַרְבָּעִים. **ד.** יָרֵךְ שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל בָּהּ גִּיד הַנָּשֶׁה, אִם יֵשׁ בָּהּ בְּנוֹתֵן טַעַם - הֲרֵי זוֹ אֲסוּרָה. כֵּיצַד מְשַׁעֲרִין אוֹתָהּ? כְּבָשָׂר בְּלֶפֶת. **ה.** גִּיד הַנָּשֶׁה שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל עִם הַגִּידִים, בִּזְמַן שֶׁמַּכִּירוֹ - בְּנוֹתֵן טַעַם; וְאִם לָאו - כֻּלָּן אֲסוּרִין, וְהָרוֹטֵב בְּנוֹתֵן טַעַם. וְכֵן חֲתִיכָה שֶׁל נְבֵלָה, וְכֵן חֲתִיכָה שֶׁל דָּג טָמֵא שֶׁנִּתְבַּשְּׁלוּ עִם הַחֲתִיכוֹת, בִּזְמַן שֶׁמַּכִּירָן - בְּנוֹתֵן טַעַם; וְאִם לָאו - כֻּלָּן אֲסוּרוֹת, וְהָרוֹטֵב בְּנוֹתֵן טַעַם. **ו.** נוֹהֵג בַּטָּהוֹרָה, וְאֵינוֹ נוֹהֵג בַּטְּמֵאָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף בַּטְּמֵאָה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: וַהֲלֹא מִבְּנֵי יַעֲקֹב נֶאֱסַר גִּיד הַנָּשֶׁה, וַעֲדַיִן בְּהֵמָה טְמֵאָה מֻתֶּרֶת לָהֶן? אָמְרוּ לוֹ: בְּסִינַי נֶאֱמַר, אֶלָּא שֶׁנִּכְתַּב בִּמְקוֹמוֹ.

אות ד

(מסכת סנהדרין פרק א)

א. דִּינֵי מָמוֹנוֹת בִּשְׁלֹשָׁה. גְּזֵלוֹת וַחֲבָלוֹת בִּשְׁלֹשָׁה. נֶזֶק וַחֲצִי נֶזֶק, תַּשְׁלוּמֵי כֶפֶל, וְתַשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה בִּשְׁלֹשָׁה. הָאוֹנֵס וְהַמְפַתֶּה וְהַמּוֹצִיא שֵׁם רַע בִּשְׁלֹשָׁה; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר; וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: מוֹצִיא שֵׁם רַע בְּעֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה, מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ דִּינֵי נְפָשׁוֹת. **ב.** מַכּוֹת בִּשְׁלֹשָׁה; מִשּׁוּם רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אָמְרוּ: בְּעֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה. עִבּוּר הַחֹדֶשׁ בִּשְׁלֹשָׁה. עִבּוּר הַשָּׁנָה בִּשְׁלֹשָׁה; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר; רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: בִּשְׁלֹשָׁה מַתְחִילִין, וּבַחֲמִשָּׁה נוֹשְׁאִין וְנוֹתְנִין, וְגוֹמְרִין בְּשִׁבְעָה; וְאִם גָּמְרוּ בִּשְׁלֹשָׁה מְעֻבֶּרֶת. **ג.** סְמִיכַת זְקֵנִים וַעֲרִיפַת עֶגְלָה בִּשְׁלֹשָׁה; דִּבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן; וְרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בַּחֲמִשָּׁה. הַחֲלִיצָה וְהַמַּאוּשִׁין בִּשְׁלֹשָׁה. נָטַע רְבָעִי, וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁאֵין דָּמָיו יְדוּעִין בִּשְׁלֹשָׁה. הַהֶקְדֵּשׁוֹת בִּשְׁלֹשָׁה. הָעֲרָכִין הַמִּטַּלְטְלִין בִּשְׁלֹשָׁה; רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֶחָד מֵהֶן כֹּהֵן. וְהַקַּרְקָעוֹת תִּשְׁעָה וְכֹהֵן. וְאָדָם כַּיּוֹצֵא בָּהֶן. **ד.** דִּינֵי נְפָשׁוֹת בְּעֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה. הָרוֹבֵעַ וְהַנִּרְבָּע בְּעֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה, שֶׁנֶּאֱמַר: "וְהָרַגְתָּ אֶת-הָאִשָּׁה וְאֶת-הַבְּהֵמָה", וְאוֹמֵר: "וְאֶת-הַבְּהֵמָה תַּהֲרגוּ". שׁוֹר הַנִּסְקָל בְּעֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה, שֶׁנֶּאֱמַר: "הַשּׁוֹר יִסָּקֵל וְגַם-בְּעָלָיו יוּמָת", כְּמִיתַת הַבְּעָלִים, כָּךְ מִיתַת הַשּׁוֹר. הַזֵּאב וְהָאֲרִי, הַדֹּב וְהַנָּמֵר וְהַבַּרְדְּלָס וְהַנָּחָשׁ מִיתָתָן בְּעֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה; רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: כָּל הַקּוֹדֵם לְהָרְגָן זָכָה; רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: מִיתָתָן בְּעֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה. **ה.** אֵין דָּנִין לֹא אֶת הַשֵּׁבֶט וְלֹא אֶת נְבִיא הַשֶּׁקֶר וְלֹא אֶת כֹּהֵן גָּדוֹל, אֶלָּא עַל פִּי בֵּית דִּין שֶׁל שִׁבְעִים וְאֶחָד. וְאֵין מוֹצִיאִין לְמִלְחֶמֶת הָרְשׁוּת, אֶלָּא עַל פִּי בֵּית דִּין שֶׁל שִׁבְעִים וְאֶחָד. אֵין מוֹסִיפִין עַל

הָעִיר וְעַל הָעֲזָרוֹת, אֶלָּא עַל פִּי בֵּית דִּין שֶׁל שִׁבְעִים וְאֶחָד. אֵין עוֹשִׁין סַנְהֶדְרָיוֹת לַשְּׁבָטִים, אֶלָּא עַל פִּי בֵּית דִּין שֶׁל שִׁבְעִים וְאֶחָד. אֵין עוֹשִׁין עִיר הַנִּדַּחַת, אֶלָּא עַל פִּי בֵּית דִּין שֶׁל שִׁבְעִים וְאֶחָד. וְאֵין עוֹשִׁין עִיר הַנִּדַּחַת בַּסָּפָר, וְלֹא שָׁלֹשׁ, אֲבָל עוֹשִׁין אַחַת אוֹ שְׁתַּיִם. **ו**. סַנְהֶדְרִין גְּדוֹלָה הָיְתָה שֶׁל שִׁבְעִים וְאֶחָד, וּקְטַנָּה שֶׁל עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה. וּמִנַּיִן לַגְּדוֹלָה שֶׁהִיא שֶׁל שִׁבְעִים וְאֶחָד? שֶׁנֶּאֱמַר: "אֶסְפָּה-לִּי שִׁבְעִים אִישׁ מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל", וּמֹשֶׁה עַל גַּבֵּיהֶן הֲרֵי שִׁבְעִים וְאֶחָד; רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: שִׁבְעִים. וּמִנַּיִן לַקְּטַנָּה שֶׁהִיא שֶׁל עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה? שֶׁנֶּאֱמַר: "וְשָׁפְטוּ הָעֵדָה" "וְהִצִּילוּ הָעֵדָה", עֵדָה שׁוֹפֶטֶת וְעֵדָה מַצֶּלֶת הֲרֵי כָאן עֶשְׂרִים; וּמִנַּיִן לְעֵדָה שֶׁהִיא עֲשָׂרָה? שֶׁנֶּאֱמַר: "עַד-מָתַי לָעֵדָה הָרָעָה הַזֹּאת", יָצְאוּ יְהוֹשֻׁעַ וְכָלֵב; וּמִנַּיִן לְהָבִיא עוֹד שְׁלֹשָׁה? מִמַּשְׁמַע שֶׁנֶּאֱמַר: "לֹא-תִהְיֶה אַחֲרֵי-רַבִּים לְרָעֹת, שׁוֹמֵעַ אֲנִי שֶׁאֶהְיֶה עִמָּהֶם לְטוֹבָה, אִם כֵּן לָמָּה נֶאֱמַר: "אַחֲרֵי רַבִּים לְהַטֹּת"? לֹא כְּהַטָּיָתְךָ לְטוֹבָה הַטָּיָתְךָ לְרָעָה: הַטָּיָתְךָ לְטוֹבָה עַל פִּי אֶחָד, הַטָּיָתְךָ לְרָעָה עַל פִּי שְׁנַיִם; וְאֵין בֵּית דִּין שָׁקוּל, מוֹסִיפִין עֲלֵיהֶן עוֹד אֶחָד הֲרֵי כָאן עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה. וְכַמָּה יְהֵא בָּעִיר וּתְהֵא רְאוּיָה לְסַנְהֶדְרִין? מֵאָה וְעֶשְׂרִים; רַבִּי נְחֶמְיָה אוֹמֵר: מָאתַיִם וּשְׁלֹשִׁים, כְּנֶגֶד שְׁרֵי עֲשָׂרוֹת.

אות ה

(מסכת ברכות פרק ב)

א. הָיָה קוֹרֵא בַּתּוֹרָה, וְהִגִּיעַ זְמַן הַמִּקְרָא: אִם כִּוֵּן לִבּוֹ יָצָא, וְאִם לָאו לֹא יָצָא. בַּפָּרָקִים שׁוֹאֵל מִפְּנֵי הַכָּבוֹד וּמֵשִׁיב, וּבָאֶמְצַע שׁוֹאֵל מִפְּנֵי הַיִּרְאָה וּמֵשִׁיב; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בָּאֶמְצַע שׁוֹאֵל מִפְּנֵי הַיִּרְאָה וּמֵשִׁיב מִפְּנֵי הַכָּבוֹד; בַּפָּרָקִים שׁוֹאֵל מִפְּנֵי הַכָּבוֹד וּמֵשִׁיב שָׁלוֹם לְכָל אָדָם. **ב**. אֵלּוּ הֵן בֵּין הַפָּרָקִים: בֵּין בְּרָכָה רִאשׁוֹנָה לִשְׁנִיָּה, בֵּין שְׁנִיָּה ל "שְׁמַע" וּבֵין "שְׁמַע" ל-"וְהָיָה אִם-שָׁמֹעַ" בֵּין וְהָיָה אִם-שָׁמֹעַ" לְ-"וַיֹּאמֶר" בֵּין "וַיֹּאמֶר" ל"אֱמֶת וְיַצִּיב". רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בֵּין "וַיֹּאמֶר" לֶ"אֱמֶת וְיַצִּיב" לֹא יַפְסִיק. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קָרְחָה: לָמָּה קָדְמָה "שְׁמַע" ל- "וְהָיָה אִם-שָׁמֹעַ"? אֶלָּא כְּדֵי שֶׁיְּקַבֵּל עָלָיו עֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם תְּחִלָּה, וְאַחַר כָּךְ יְקַבֵּל עָלָיו עֹל מִצְוֹת. "וְהָיָה אִם-שָׁמֹעַ" לְ- "וַיֹּאמֶר"? שֶׁ-"וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ" נוֹהֵג בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה, "וַיֹּאמֶר" אֵינוֹ נוֹהֵג אֶלָּא בַּיּוֹם. **ג**. הַקּוֹרֵא אֶת שְׁמַע וְלֹא הִשְׁמִיעַ לְאָזְנוֹ יָצָא. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: לֹא יָצָא. קָרָא וְלֹא דִּקְדֵּק בְּאוֹתִיּוֹתֶיהָ רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: יָצָא. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא יָצָא. הַקּוֹרֵא לְמַפְרֵעַ, לֹא יָצָא. קָרָא וְטָעָה, יַחֲזוֹר לְמָקוֹם שֶׁטָּעָה. **ד**. הָאֻמָּנִין קוֹרִין בְּרֹאשׁ הָאִילָן אוֹ בְּרֹאשׁ הַנִּדְבָךְ, מַה שֶּׁאֵינָן רַשָּׁאִין לַעֲשׂוֹת כֵּן בַּתְּפִלָּה. **ה**. חָתָן פָּטוּר מִקְּרִיאַת שְׁמַע בַּלַּיְלָה הָרִאשׁוֹן, עַד מוֹצָאֵי שַׁבָּת. אִם לֹא עָשָׂה מַעֲשֶׂה. מַעֲשֶׂה בְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל שֶׁקָּרָא בַּלַּיְלָה הָרִאשׁוֹן שֶׁנָּשָׂא. אָמְרוּ לוֹ תַּלְמִידָיו: לֹא לִמַּדְתָּנוּ, רַבֵּנוּ, שֶׁחָתָן פָּטוּר מִקְּרִיאַת שְׁמַע בַּלַּיְלָה הָרִאשׁוֹן? אָמַר לָהֶם: אֵינִי שׁוֹמֵעַ לָכֶם לְבַטֵּל מִמֶּנִּי מַלְכוּת

שָׁמַיִם, אֲפִלּוּ שָׁעָה אַחַת. ו. רְחַץ בַּלַּיְלָה הָרִאשׁוֹן שֶׁמֵּתָה אִשְׁתּוֹ. אָמְרוּ לוֹ תַּלְמִידָיו: לֹא לִמַּדְתָּנוּ, רַבֵּנוּ, שֶׁאָבֵל אָסוּר לִרְחוֹץ? אָמַר לָהֶם: אֵינִי כִּשְׁאָר כָּל אָדָם, אִסְטְנִיס אֲנִי. ז. וּכְשֶׁמֵּת טָבִי עַבְדּוֹ קִבֵּל עָלָיו תַּנְחוּמִין. אָמְרוּ לוֹ תַּלְמִידָיו: לֹא לִמַּדְתָּנוּ, רַבֵּנוּ, שֶׁאֵין מְקַבְּלִין תַּנְחוּמִין עַל הָעֲבָדִים? אָמַר לָהֶם: אֵין טָבִי עַבְדִּי כִּשְׁאָר כָּל הָעֲבָדִים, כָּשֵׁר הָיָה. ח. חָתָן אִם רָצָה לִקְרוֹת קְרִיאַת שְׁמַע לַיְלָה הָרִאשׁוֹן, קוֹרֵא. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: לֹא כָּל הָרוֹצֶה לְטוֹל אֶת הַשֵּׁם יִטֹּל.

אות ו

(מסכת דמאי פרק ב)

א. וְאֵלּוּ דְּבָרִים מִתְעַשְּׂרִין דְּמַאי בְּכָל מָקוֹם: הַדְּבֵלָה, וְהַתְּמָרִים, וְהֶחָרוּבִים, הָאֹרֶז, וְהַכַּמּוֹן. הָאֹרֶז שֶׁבְּחוּצָה לָאָרֶץ- כָּל הַמִּשְׁתַּמֵּשׁ מִמֶּנּוּ פָּטוּר. **ב.** הַמְקַבֵּל עָלָיו לִהְיוֹת נֶאֱמָן - מְעַשֵּׂר אֶת שֶׁהוּא אוֹכֵל, וְאֶת שֶׁהוּא מוֹכֵר, וְאֶת שֶׁהוּא לוֹקֵחַ, וְאֵינוֹ מִתְאָרֵחַ אֵצֶל עַם הָאָרֶץ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף הַמִּתְאָרֵחַ אֵצֶל עַם הָאָרֶץ, נֶאֱמָן; אָמְרוּ לוֹ: עַל עַצְמוֹ אֵינוֹ נֶאֱמָן, כֵּיצַד יְהֵא נֶאֱמָן עַל שֶׁל אֲחֵרִים? **ג.** הַמְקַבֵּל עָלָיו לִהְיוֹת חָבֵר - אֵינוֹ מוֹכֵר לְעַם הָאָרֶץ לַח וְיָבֵשׁ, וְאֵינוֹ לוֹקֵחַ מִמֶּנּוּ לַח, וְאֵינוֹ מִתְאָרֵחַ אֵצֶל עַם הָאָרֶץ, וְלֹא מְאָרְחוֹ אֶצְלוֹ בִּכְסוּתוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף לֹא יְגַדֵּל בְּהֵמָה דַּקָּה, וְלֹא יְהֵא פָּרוּץ בִּנְדָרִים וּבְשָׁחוֹק, וְלֹא יְהֵא מְטַמֵּא לַמֵּתִים, וּמְשַׁמֵּשׁ בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ. אָמְרוּ לוֹ: לֹא בָּאוּ אֵלּוּ לַכְּלָל. **ד.** הַנַּחְתּוֹמִים, לֹא חִיְּבוּ אוֹתָם חֲכָמִים לְהַפְרִישׁ, אֶלָּא כְּדֵי תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר וְחַלָּה. הַחֲנָוָנִים אֵינָן רַשָּׁאִין לִמְכּוֹר אֶת הַדְּמַאי. כָּל הַמַּשְׁפִּיעִין בְּמִדָּה גַּסָּה רַשָּׁאִין לִמְכּוֹר אֶת הַדְּמַאי. אֵלּוּ הֵן הַמַּשְׁפִּיעִין בְּמִדָּה גַּסָּה? כְּגוֹן הַסִּיטוֹנוֹת וּמוֹכְרֵי תְבוּאָה. **ה.** רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: אֶת שֶׁדַּרְכּוֹ לְהַמְּדֵד בְּגַסָּה, וּמְדָדוֹ בְּדַקָּה - טְפֵלָה דַּקָּה לַגַּסָּה; אֶת שֶׁדַּרְכּוֹ לְהַמְּדֵד בְּדַקָּה, וּמְדָדוֹ בְּגַסָּה - טְפֵלָה גַּסָּה לַדַּקָּה. אֵיזוֹ הִיא מִדָּה גַּסָּה? בַּיְבֵּשׁ שֶׁל שֶׁת קַבִּין, וּבַלַּח דִּינָר. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: סַלֵּי תְאֵנִים, וְסַלֵּי עֲנָבִים, וְקֻפּוֹת שֶׁל יָרָק- כָּל זְמַן שֶׁהוּא מוֹכְרָן אַכְסָרָה פָּטוּר.

אות ז

(מסכת טהרות פרק ט)

א. זֵיתִים מֵאֵימָתַי מְקַבְּלִין טֻמְאָה? מִשֶּׁיַּזִּיעוּ וְעַד הַמַּעֲטָן, אֲבָל לֹא זֵעַת הַקֻּפָּה; כְּדִבְרֵי בֵּית שַׁמַּאי. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: שִׁעוּר זֵעָה שְׁלֹשָׁה יָמִים; בֵּית הִלֵּל אוֹמְרִים: מִשֶּׁיִּתְחַבְּרוּ שְׁלֹשָׁה זֶה לָזֶה; רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: מִשֶּׁתִּגָּמֵר מְלַאכְתָּן; וַחֲכָמִים אוֹמְרִים כִּדְבָרָיו. **ב.** גָּמַר מִלְּמְסוֹק אֲבָל עָתִיד לִקַּח, גָּמַר מִלִּקַּח אֲבָל עָתִיד לְלָוּוֹת, אֵרְעוֹ אֵבֶל, אוֹ מִשְׁתֶּה, אוֹ אֹנֶס, אֲפִלּוּ זָבִים וְזָבוֹת מְהַלְּכִים עֲלֵיהֶן - טְהוֹרִין. נִפְלוּ עֲלֵיהֶן מַשְׁקִין טְמֵאִין - אֵין טָמֵא אֶלָּא מָקוֹם מַגָּעָן, וְהַמּוֹחַל הַיּוֹצֵא מֵהֶן - טָהוֹר. **ג.** נִגְמְרָה מְלַאכְתָּן - הֲרֵי אֵלּוּ מֻכְשָׁרִין. נִפְלוּ עֲלֵיהֶן מַשְׁקִין -

טְמֵאִין. הַמַּחַל הַיּוֹצֵא מֵהֶן - רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטַהֵר, וַחֲכָמִים מְטַמְּאִין. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: לֹא נֶחְלְקוּ עַל הַמַּחַל הַיּוֹצֵא מִן הַזֵּיתִים, שֶׁהוּא טָהוֹר, וְעַל מַה נֶּחֱלְקוּ? עַל הַיּוֹצֵא מִן הַבּוֹר - שֶׁרַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטַהֵר, וַחֲכָמִים מְטַמְּאִין. ד. הַגּוֹמֵר אֶת זֵיתָיו וְשִׁיֵּר קֻפָּה אַחַת - יְתַנֶּנָּה לְעֵינֵי הַכֹּהֵן; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: יוֹלִיךְ אֶת הַמַּפְתֵּחַ מִיָּד. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: מֵעֵת לְעֵת. ה. הַמַּנִּיחַ זֵיתִים בַּכַּתֶּשׁ שֶׁיִּמְתּוֹנוּ, שֶׁיְּהוּ נוֹחִין לִכְתּוֹשׁ - הֲרֵי אֵלּוּ מֻכְשָׁרִים; שֶׁיִּמְתּוֹנוּ שֶׁיִּמָּלְחֵם - בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: מֻכְשָׁרִים, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: אֵינָן מֻכְשָׁרִים. הַפּוֹצֵעַ זֵיתִים בְּיָדַיִם טְמֵאוֹת - טְמֵאָן. ו. הַמַּנִּיחַ זֵיתָיו בַּגֶּגִ לְגָרְגְּרָם, אֲפִלּוּ הֵן רוּם אַמָּה - אֵינָן מֻכְשָׁרִים. נְתָנָן בַּבַּיִת שֶׁיִּלְקוּ, וְעָתִיד לְהַעֲלוֹתָם לַגֶּגִ, נְתָנָן בַּגֶּגִ שֶׁיִּלְקוּ, אוֹ שֶׁיִּפְתְּחֵם - הֲרֵי אֵלּוּ מֻכְשָׁרִין. נְתָנָן בַּבַּיִת עַד שֶׁיְּשַׁמֵּר אֶת גַּגּוֹ, אוֹ עַד שֶׁיּוֹלִיכֵם לְמָקוֹם אַחֵר - אֵינָן מֻכְשָׁרִין. ז. רָצָה לִטּוֹל מֵהֶן בַּד אֶחָד אוֹ שְׁנֵי בַדִּין - בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: קוֹצֶה בְּטֻמְאָה, וּמְחַפֶּה בְּטַהֲרָה; בֵּית הִלֵּל אוֹמְרִים: אַף מְחַפֶּה בְּטֻמְאָה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: חוֹפֵר בְּקַרְקַעַת שֶׁל מַתֶּכֶת, וּמוֹלִיךְ לְבֵית הַבַּד בְּטֻמְאָה. ח. הַשֶּׁרֶץ שֶׁנִּמְצָא בָּרֵחַיִם - אֵין טָמֵא אֶלָּא מְקוֹם מַגָּעוֹ; אִם הָיָה מַשְׁקֶה מְהַלֵּךְ - הַכֹּל טָמֵא. נִמְצָא עַל גַּבֵּי הָעֲלִים - יִשָּׁאֲלוּ הַבַּדָּדִים לוֹמַר: לֹא נָגְעָנוּ. אִם הָיָה נוֹגֵעַ בָּאֹם, אֲפִלּוּ בְּשָׁעָרָה - טָמֵא. ט. נִמְצָא עַל גַּבֵּי פְּרוּדִים, וְהוּא נוֹגֵעַ בְּכֻבֵּיצָה - טָמֵא. פְּרוּדִים עַל גַּבֵּי פְּרוּדִים, אַף עַל פִּי שֶׁהוּא נוֹגֵעַ בְּכֻבֵּיצָה - אֵין טָמֵא אֶלָּא מְקוֹם מַגָּעוֹ. נִמְצָא בֵּין כִּתֶּל לַזֵּיתִים- טָהוֹר. נִמְצָא בַּגֶּגִ - הַמַּעֲטָן טָהוֹר. נִמְצָא בַּמַּעֲטָן - הַגֶּגִ טָמֵא. נִמְצָא שָׁרוּף עַל הַזֵּיתִים, וְכֵן מַטְלִית מְהוּהָא - טְהוֹרָה, שֶׁכָּל הַטֻּמְאוֹת כְּשֶׁעַת מְצִיאָתָן.

אות ח

(מסכת שבת פרק כב)

א. חֲבִית שֶׁנִּשְׁבְּרָה מַצִּילִין הֵימֶנָּה מְזוֹן שָׁלֹשׁ סְעוּדוֹת. וְאוֹמֵר לַאֲחֵרִים: בּוֹאוּ וְהַצִּילוּ לָכֶם, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְסַפֵּג. אֵין סוֹחֲטִין אֶת הַפֵּרוֹת לְהוֹצִיא מֵהֶן מַשְׁקִין; וְאִם יָצְאוּ מֵעַצְמָן אֲסוּרִין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם לְאָכְלִין הַיּוֹצֵא מֵהֶן מֻתָּר, וְאִם לְמַשְׁקִין הַיּוֹצֵא מֵהֶן אָסוּר. חַלּוֹת דְּבַשׁ שֶׁרִסְקָן מֵעֶרֶב שַׁבָּת, וְיָצְאוּ מֵעַצְמָן אֲסוּרִים; וְרַבִּי אֶלְעָזָר מַתִּיר. **ב**. כָּל שֶׁבָּא בַּחַמִּין מֵעֶרֶב שַׁבָּת שׁוֹרִין אוֹתוֹ בַּחַמִּין בַּשַּׁבָּת; וְכָל שֶׁלֹּא בָּא בַּחַמִּין מֵעֶרֶב שַׁבָּת מְדִיחִין אוֹתוֹ בַּחַמִּין בַּשַּׁבָּת; חוּץ מִן הַמְּלִיחַ הַיָּשָׁן וְדָגִים מְלוּחִים קְטַנִּים וְקוּלְיָס הָאִסְפָּנִין, שֶׁהֲדָחָתָן זוֹ הִיא גְּמָר מְלַאכְתָּן. **ג**. שׁוֹבֵר אָדָם אֶת הֶחָבִית לֶאֱכֹל הֵימֶנָּה גְּרוֹגְרוֹת, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְתַכֵּוֵן לַעֲשׂוֹת כְּלִי. וְאֵין נוֹקְבִים מְגוּפָּה שֶׁל חָבִית; דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וַחֲכָמִים מַתִּירִין. וְלֹא יְקַבֶּנָּה מִצִּדָּהּ; וְאִם הָיְתָה נְקוּבָה לֹא יִתֵּן עָלֶיהָ שַׁעֲוָה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְמָרֵחַ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מַעֲשֶׂה בָּא לִפְנֵי רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי בַּעֲרֶב, וְאָמַר: חוֹשֵׁשְׁנִי לוֹ מֵחַטָּאת. **ד**. נוֹתְנִין תַּבְשִׁיל לְתוֹךְ הַבּוֹר

בְּשְׁבִיל שֶׁיְּהֵא שָׁמוּר, וְאֶת הַמַּיִם הַיָּפִים בָּרָעִים בִּשְׁבִיל שֶׁיְּצַנְּנוּ, וְאֶת הַצּוֹנֵן בַּחַמָּה בִּשְׁבִיל שֶׁיֵּחַמּוּ. מִי שֶׁנִּשְׁרוּ כֵּלָיו בַּדֶּרֶךְ בַּמַּיִם, מְהַלֵּךְ בָּהֶן וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ. הִגִּיעַ לֶחָצֵר הַחִיצוֹנָה, שׁוֹטְחָן בַּחַמָּה, אֲבָל לֹא כְּנֶגֶד הָעָם. ה. הָרוֹחֵץ בְּמֵי מְעָרָה וּבְמֵי טְבֶרְיָא וְנִסְתַּפֵּג, אֲפִלּוּ בְּעֶשֶׂר אַלְנְטִיאוֹת לֹא יְבִיאֵם בְּיָדוֹ; אֲבָל עֲשָׂרָה בְּנֵי אָדָם מִסְתַּפְּגִין בַּאַלְנְטִית אַחַת, פְּנֵיהֶם יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם, וּמְבִיאִין אוֹתָהּ בְּיָדָן. ו. סָכִין וּמְמַשְׁמְשִׁין בִּבְנֵי מֵעַיִם, אֲבָל לֹא מִתְעַמְּלִין וְלֹא מִתְגָּרְדִין, אֵין יוֹרְדִין לְקוֹרְדִּימָה, וְאֵין עוֹשִׁין אַפִּיקְטְוִיזִין, וְאֵין מְעַצְּבִין אֶת הַקֶּטֶן, וְאֵין מַחֲזִירִין אֶת הַשֶּׁבֶר. מִי שֶׁנִּפְרְקָה יָדוֹ וְרַגְלוֹ לֹא יִטְרְפֶם בְּצוֹנֵן; אֲבָל רוֹחֵץ הוּא כְּדַרְכּוֹ, וְאִם נִתְרַפֵּא נִתְרַפֵּא.

אות ט

(מסכת זבחים פרק יב)

א. טְבוּל יוֹם וּמְחֻסַּר כִּפּוּרִים - אֵינָן חוֹלְקִים בַּקֳּדָשִׁים לֶאֱכוֹל לָעֶרֶב. אוֹנֵן נוֹגֵעַ, וְאֵינוֹ מַקְרִיב, וְאֵינוֹ חוֹלֵק לֶאֱכוֹל לָעֶרֶב. בַּעֲלֵי מוּמִין, בֵּין בַּעֲלֵי מוּמִין קְבוּעִין, בֵּין בַּעֲלֵי מוּמִין עוֹבְרִין - חוֹלְקִין וְאוֹכְלִין, אֲבָל לֹא מַקְרִיבִין. וְכָל שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לַעֲבוֹדָה - אֵינוֹ חוֹלֵק בַּבָּשָׂר. וְכָל שֶׁאֵין לוֹ בַּבָּשָׂר - אֵין לוֹ בָּעוֹרוֹת. אֲפִלּוּ טָמֵא בִּשְׁעַת זְרִיקַת דָּמִים, וְטָהוֹר בִּשְׁעַת הֶקְטֵר חֲלָבִים - אֵינוֹ חוֹלֵק בַּבָּשָׂר, שֶׁנֶּאֱמַר: "הַמַּקְרִיב אֶת-דַּם הַשְּׁלָמִים וְאֶת-הַחֵלֶב מִבְּנֵי אַהֲרֹן, לוֹ תִהְיֶה שׁוֹק הַיְמִין לְמָנָה". **ב**. כָּל שֶׁלֹּא זָכָה הַמְּזַבֵּחַ בִּבְשָׂרָהּ - לֹא זָכוּ הַכֹּהֲנִים בְּעוֹרָהּ, שֶׁנֶּאֱמַר: "עֹלַת אִישׁ", עוֹלָה שֶׁעָלְתָה לְאִישׁ. עוֹלָה שֶׁנִּשְׁחֲטָה שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא עָלְתָה לַבְּעָלִים - עוֹרָהּ לַכֹּהֲנִים. אֶחָד עוֹלַת הָאִישׁ וְאֶחָד עוֹלַת הָאִשָּׁה - עוֹרוֹתֶיהָן לַכֹּהֲנִים. **ג**. עוֹרוֹת קָדְשִׁים קַלִּים לַבְּעָלִים, וְעוֹרוֹת קָדְשֵׁי קָדָשִׁים לַכֹּהֲנִים; קַל וָחֹמֶר! מָה אִם עוֹלָה שֶׁלֹּא זָכוּ בִּבְשָׂרָהּ, זָכוּ בְּעוֹרָהּ - קָדְשֵׁי קָדָשִׁים שֶׁזָּכוּ בִּבְשָׂרָן, אֵינוֹ דִין שֶׁיִּזְכּוּ בְּעוֹרָן? אִין, מִזְבֵּחַ יוֹכִיחַ, שֶׁאֵין לוֹ עוֹר מִכָּל מָקוֹם. **ד**. כָּל הַקָּדָשִׁים שֶׁאֵרַע בָּהֶם פְּסוּל קֹדֶם לְהֶפְשֵׁטָן - אֵין עוֹרוֹתֵיהֶם לַכֹּהֲנִים; לְאַחַר הֶפְשֵׁטָן - עוֹרוֹתֵיהֶם לַכֹּהֲנִים. אָמַר רַבִּי חֲנִינָא סְגַן הַכֹּהֲנִים: מִימַי לֹא רָאִיתִי עוֹר יוֹצֵא לְבֵית הַשְּׂרֵפָה. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא: מִדְּבָרָיו לְמַדְנוּ, שֶׁהַמַּפְשִׁיט אֶת הַבְּכוֹר וְנִמְצָא טְרֵפָה, שֶׁיֵּאוֹתוּ הַכֹּהֲנִים בְּעוֹרוֹ. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין "לֹא רָאִינוּ" רְאָיָה, אֶלָּא יוֹצֵא לְבֵית הַשְּׂרֵפָה. **ה**. פָּרִים הַנִּשְׂרָפִים וּשְׂעִירִים הַנִּשְׂרָפִים, בִּזְמַן שֶׁהֵם נִשְׂרָפִין כְּמִצְוָתָן - נִשְׂרָפִין בְּבֵית הַדֶּשֶׁן, וּמְטַמְּאִין בְּגָדִים; וְאִם אֵינָן נִשְׂרָפִין כְּמִצְוָתָן - נִשְׂרָפִין בְּבֵית הַבִּירָה, וְאֵינָם מְטַמְּאִין בְּגָדִים. **ו**. הָיוּ סוֹבְלִין אוֹתָם בְּמוֹטוֹת. יָצְאוּ הָרִאשׁוֹנִים חוּץ לְחוֹמַת הָעֲזָרָה, וְהָאַחֲרוֹנִים לֹא יָצְאוּ - הָרִאשׁוֹנִים מְטַמְּאִין בְּגָדִים, וְהָאַחֲרוֹנִים אֵינָן מְטַמְּאִין בְּגָדִים עַד שֶׁיֵּצְאוּ. יָצְאוּ אֵלּוּ וְאֵלּוּ - אֵלּוּ וְאֵלּוּ מְטַמְּאִין בְּגָדִים.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אֵלּוּ וָאֵלּוּ אֵינָן מְטַמְּאִין בְּגָדִים, עַד שֶׁיֵּצֵת הָאוּר בְּרֶבֶן. נִתַּךְ הַבָּשָׂר - אֵין הַשּׁוֹרֵף מְטַמֵּא בְּגָדִים.

אות י

(מסכת יומא פרק ח)

א. יוֹם הַכִּפּוּרִים אָסוּר בַּאֲכִילָה וּבִשְׁתִיָּה וּבִרְחִיצָה וּבְסִיכָה וּבִנְעִילַת הַסַּנְדָּל וּבְתַשְׁמִישׁ הַמִּטָּה. וְהַמֶּלֶךְ וְהַכַּלָּה יִרְחֲצוּ אֶת פְּנֵיהֶם, וְהַחַיָּה תִּנָּעֵל אֶת הַסַּנְדָּל; דִּבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, וַחֲכָמִים אוֹסְרִין. **ב.** הָאוֹכֵל כְּכוֹתֶבֶת הַגַּסָּה כָּמוֹהָ וּכְגַרְעִינָתָהּ, וְהַשּׁוֹתֶה מְלֹא לֶגְמָיו חַיָּב. כָּל הָאֲכָלִין מִצְטָרְפִין לְכַכּוֹתֶבֶת וְכָל הַמַּשְׁקִין מִצְטָרְפִין לִמְלֹא לֶגְמָיו. הָאוֹכֵל וְשׁוֹתֶה אֵין מִצְטָרְפִין. **ג.** אָכַל וְשָׁתָה בְּהֶעְלֵם אֶחָד אֵינוֹ חַיָּב אֶלָּא חַטָּאת אַחַת. אָכַל וְעָשָׂה מְלָאכָה חַיָּב שְׁתֵּי חַטָּאוֹת. אָכַל אֲכָלִין שֶׁאֵינָן רְאוּיִין לַאֲכִילָה וְשָׁתָה מַשְׁקִין שֶׁאֵינָן רְאוּיִין לִשְׁתִיָּה, וְשָׁתָה צִיר אוֹ מֶרִיס פָּטוּר. **ד.** הַתִּינוֹקוֹת, אֵין מְעַנִּין אוֹתָן בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, אֲבָל מְחַנְּכִין אוֹתָם לִפְנֵי שָׁנָה וְלִפְנֵי שְׁנָתַיִם, בְּשֶׁבִּיל שֶׁיִּהְיוּ רְגִילִין בַּמִּצְוֹת. **ה.** עֻבָּרָה שֶׁהֵרִיחָה מַאֲכִילִין אוֹתָהּ עַד שֶׁתִּשְׁשֵׁב נַפְשָׁהּ. חוֹלֶה מַאֲכִילִין אוֹתוֹ עַל פִּי בְּקִיאִין; וְאִם אֵין שָׁם בְּקִיאִין מַאֲכִילִין אוֹתוֹ עַל פִּי עַצְמוֹ, עַד שֶׁיֹּאמַר דַּי. **ו.** מִי שֶׁאָחֲזוֹ בֶּלְמוֹס מַאֲכִילִין אוֹתוֹ אֲפִלּוּ דְּבָרִים טְמֵאִים עַד שֶׁיֵּאוֹרוּ עֵינָיו. מִי שֶׁנִּשְׁכוֹ כֶּלֶב שׁוֹטֶה אֵין מַאֲכִילִין אוֹתוֹ מֵחֲצַר כָּבֵד שֶׁלּוֹ; וְרַבִּי מַתְיָא בֶּן חָרָשׁ מַתִּיר. וְעוֹד אָמַר רַבִּי מַתְיָא בֶּן חָרָשׁ: הַחוֹשֵׁשׁ בִּגְרוֹנוֹ מַטִּילִין לוֹ סַם בְּתוֹךְ פִּיו בַּשַּׁבָּת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא סְפֵק נְפָשׁוֹת, וְכָל סְפֵק נְפָשׁוֹת דּוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת. **ז.** מִי שֶׁנָּפְלָה עָלָיו מַפֹּלֶת, סָפֵק הוּא שָׁם סָפֵק אֵינוֹ שָׁם, סָפֵק חַי סָפֵק מֵת, סָפֵק נָכְרִי סָפֵק יִשְׂרָאֵל מְפַקְּחִין עָלָיו אֶת הַגַּל. מְצָאוּהוּ חַי מְפַקְּחִין עָלָיו, וְאִם מֵת יַנִּיחוּהוּ. **ח.** חַטָּאת וְאָשָׁם וַדַּאי מְכַפְּרִין. מִיתָה וְיוֹם הַכִּפּוּרִים מְכַפְּרִין עִם הַתְּשׁוּבָה. תְּשׁוּבָה מְכַפֶּרֶת עַל עֲבֵרוֹת קַלּוֹת, עַל עֲשֵׂה וְעַל לֹא תַעֲשֶׂה; וְעַל הַחֲמוּרוֹת הִיא תוֹלָה עַד שֶׁיָּבוֹא יוֹם הַכִּפּוּרִים וִיכַפֵּר. **ט.** הָאוֹמֵר: אֶחֱטָא וְאָשׁוּב, אֶחֱטָא וְאָשׁוּב אֵין מַסְפִּיקִין בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה; אֶחֱטָא וְיוֹם הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר אֵין יוֹם הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר. עֲבֵרוֹת שֶׁבֵּין אָדָם לַמָּקוֹם יוֹם הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר. עֲבֵרוֹת שֶׁבֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ אֵין יוֹם הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר, עַד שֶׁיְּרַצֶּה אֶת חֲבֵרוֹ. אֶת זוֹ דָּרַשׁ רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה: "מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי ה' תִּטְהָרוּ". עֲבֵרוֹת שֶׁבֵּין אָדָם לַמָּקוֹם יוֹם הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר; עֲבֵרוֹת שֶׁבֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ אֵין יוֹם הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר, עַד שֶׁיְּרַצֶּה אֶת חֲבֵרוֹ. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא: אַשְׁרֵיכֶם יִשְׂרָאֵל! לִפְנֵי מִי אַתֶּם מִטַּהֲרִין? מִי מְטַהֵר אֶתְכֶם? אֲבִיכֶם שֶׁבַּשָּׁמַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר: "וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם"; וְאוֹמֵר: "מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל ה'", מַה מִּקְוֶה מְטַהֵר אֶת הַטְּמֵאִים, אַף הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְטַהֵר אֶת יִשְׂרָאֵל.

אות כ

(מסכת ברכות פרק ו)

א. כֵּיצַד מְבָרְכִין עַל הַפֵּרוֹת? עַל פֵּרוֹת הָאִילָן אוֹמֵר "בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ", חוּץ מִן הַיַּיִן; שֶׁעַל הַיַּיִן אוֹמֵר "בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן". וְעַל פֵּרוֹת הָאָרֶץ אוֹמֵר "בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה", חוּץ מִן הַפַּת; שֶׁעַל הַפַּת הוּא אוֹמֵר "הַמּוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ". וְעַל הַיְרָקוֹת אוֹמֵר "בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה". רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: "בּוֹרֵא מִינֵי דְשָׂאִים". **ב.** בֵּרַךְ עַל פֵּרוֹת הָאִילָן "בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה", יָצָא; וְעַל פֵּרוֹת הָאָרֶץ "בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ", לֹא יָצָא. עַל כֻּלָּם אִם אָמַר "שֶׁהַכֹּל נִהְיֶה בִּדְבָרוֹ", יָצָא. **ג.** עַל דָּבָר שֶׁאֵין גִּדּוּלוֹ מִן הָאָרֶץ אוֹמֵר "שֶׁהַכֹּל". עַל הַחֹמֶץ וְעַל הַנּוֹבָלוֹת וְעַל הַגּוֹבַאי אוֹמֵר "שֶׁהַכֹּל". עַל הֶחָלָב וְעַל הַגְּבִינָה וְעַל הַבֵּיצִים אוֹמֵר "שֶׁהַכֹּל". רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כָּל שֶׁהוּא מִין קְלָלָה, אֵין מְבָרְכִין עָלָיו. **ד.** הָיוּ לְפָנָיו מִינִים הָרְבֵּה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם יֵשׁ בֵּינֵיהֶם מִמִּין שִׁבְעָה, מְבָרֵךְ עָלָיו. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: מְבָרֵךְ עַל אֵיזֶה מֵהֶן שֶׁיִּרְצֶה. **ה.** בֵּרַךְ עַל הַיַּיִן שֶׁלִּפְנֵי הַמָּזוֹן, פָּטַר אֶת הַיַּיִן שֶׁלְּאַחַר הַמָּזוֹן. בֵּרַךְ עַל הַפַּרְפֶּרֶת שֶׁלִּפְנֵי הַמָּזוֹן, פָּטַר אֶת הַפַּרְפֶּרֶת שֶׁלְּאַחַר הַמָּזוֹן. בֵּרַךְ עַל הַפַּת, פָּטַר אֶת הַפַּרְפֶּרֶת; עַל הַפַּרְפֶּרֶת, לֹא פָטַר אֶת הַפַּת. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: אַף לֹא מַעֲשֶׂה קְדֵרָה. **ו.** הָיוּ יוֹשְׁבִין לֶאֱכוֹל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מְבָרֵךְ לְעַצְמוֹ; הֵסַבּוּ אֶחָד מְבָרֵךְ לְכֻלָּן. בָּא לְהֶם יַיִן בְּתוֹךְ הַמָּזוֹן כָּל אֶחָד וְאֶחָד מְבָרֵךְ לְעַצְמוֹ; לְאַחַר הַמָּזוֹן אֶחָד מְבָרֵךְ לְכֻלָּם; וְהוּא אוֹמֵר עַל הַמַּגְמָר, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין מְבִיאִין אֶת הַמַּגְמָר אֶלָּא לְאַחַר הַסְּעוּדָה. **ז.** הֵבִיאוּ לְפָנָיו מָלִיחַ בַּתְּחִלָּה וּפַת עִמּוֹ מְבָרֵךְ עַל הַמָּלִיחַ וּפוֹטֵר אֶת הַפַּת; שֶׁהַפַּת טְפֵלָה לוֹ. זֶה הַכְּלָל: כָּל שֶׁהוּא עִקָּר וְעִמּוֹ טְפֵלָה, מְבָרֵךְ עַל הָעִקָּר וּפוֹטֵר אֶת הַטְּפֵלָה. **ח.** אָכַל תְּאֵנִים עֲנָבִים וְרִמּוֹנִים מְבָרֵךְ אַחֲרֵיהֶן שָׁלֹשׁ בְּרָכוֹת; דִּבְרֵי רַבָּן גַּמְלִיאֵל. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: בְּרָכָה אַחַת מֵעֵין שָׁלֹשׁ. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: אֲפִלּוּ אָכַל שֶׁלֵּק וְהוּא מְזוֹנוֹ, מְבָרֵךְ אַחֲרָיו שָׁלֹשׁ בְּרָכוֹת. הַשּׁוֹתֶה מַיִם לִצְמָאוֹ, אוֹמֵר "שֶׁהַכֹּל נִהְיֶה בִּדְבָרוֹ". רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר: "בּוֹרֵא נְפָשׁוֹת רַבּוֹת".

אות ל

(מסכת סוכה פרק ד)

א. לוּלָב וַעֲרָבָה שִׁשָּׁה וְשִׁבְעָה; הַהַלֵּל וְהַשִּׁמְחָה שְׁמוֹנָה; סֻכָּה וְנִסּוּךְ הַמַּיִם שִׁבְעָה; וְהֶחָלִיל חֲמִשָּׁה וְשִׁשָּׁה. **ב.** לוּלָב שִׁבְעָה, כֵּיצַד? יוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁל חָג שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת, לוּלָב שִׁבְעָה; וּשְׁאָר כָּל הַיָּמִים שִׁשָּׁה. **ג.** עֲרָבָה שִׁבְעָה, כֵּיצַד? יוֹם שְׁבִיעִי שֶׁל עֲרָבָה שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת, עֲרָבָה שִׁבְעָה; וּשְׁאָר כָּל הַיָּמִים שִׁשָּׁה. **ד.** מִצְוַת לוּלָב כֵּיצַד? יוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁל חָג שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת, מוֹלִיכִין אֶת לוּלְבֵיהֶן לְהַר הַבַּיִת, וְהַחַזָּנִין מְקַבְּלִין מֵהֶן וְסוֹדְרִין אוֹתָן עַל גַּב הָאַצְטְבָא, וְהַזְּקֵנִים מַנִּיחִין אֶת שֶׁלָּהֶן בַּלִּשְׁכָּה. וּמְלַמְּדִים אוֹתָם לוֹמַר: כָּל מִי

שֶׁמַּגִּיעַ לוּלְבֵי בְיָדוֹ, הֲרֵי הוּא לוֹ בְּמַתָּנָה. לְמָחָר מַשְׁכִּימִין וּבָאִין, וְהַחַזָּנִין זוֹרְקִין אוֹתָם לִפְנֵיהֶם, וְהֵן מְחַטְּפִין וּמַכִּין אִישׁ אֶת חֲבֵרוֹ. וּכְשֶׁרָאוּ בֵּית דִּין שֶׁבָּאוּ לִידֵי סַכָּנָה, הִתְקִינוּ שֶׁיְּהֵא כָּל אֶחָד וְאֶחָד נוֹטֵל בְּבֵיתוֹ. **ה**. מִצְוַת עֲרָבָה כֵּיצַד? מָקוֹם הָיָה לְמַטָּה מִירוּשָׁלַיִם וְנִקְרָא מוֹצָא. יוֹרְדִין לְשָׁם וּמְלַקְּטִין מִשָּׁם מֵרִבְיּוֹת שֶׁל עֲרָבָה, וּבָאִין וְזוֹקְפִין אוֹתָן בְּצִדֵּי הַמִּזְבֵּחַ, וְרֹאשֵׁיהֶן כְּפוּפִין עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ. תָּקְעוּ וְהֵרִיעוּ וְתָקְעוּ. בְּכָל יוֹם מַקִּיפִין אֶת הַמִּזְבֵּחַ פַּעַם אַחַת, וְאוֹמְרִים: "אָנָּא ה' הוֹשִׁיעָה נָּא, אָנָּא ה' הַצְלִיחָה נָא". רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: "אֲנִי וְהוּ הוֹשִׁיעָה נָּא".

וְאוֹתוֹ הַיּוֹם מַקִּיפִין אֶת הַמִּזְבֵּחַ שֶׁבַע פְּעָמִים. בְּשָׁעַת פְּטִירָתָן, מָה הֵן אוֹמְרִים? יְפִי לָךְ, מִזְבֵּחַ! יְפִי לָךְ, מִזְבֵּחַ! רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: לְיְהֹוָה וְלָךְ מִזְבֵּחַ! לְיְהֹוָה וְלָךְ מִזְבֵּחַ! **ו**. כְּמַעֲשֵׂהוּ בַּחֹל כָּךְ מַעֲשֵׂהוּ בַּשַּׁבָּת, אֶלָּא שֶׁהָיוּ מְלַקְּטִין אוֹתָן מֵעֶרֶב שַׁבָּת וּמַנִּיחִים אוֹתָן בְּגִיגִיּוֹת שֶׁל זָהָב, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִכְמְשׁוּ. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה אוֹמֵר: חֲרִיּוֹת שֶׁל דֶּקֶל הָיוּ מְבִיאִין וְחוֹבְטִין אוֹתָן בַּקַּרְקַע בְּצִדֵּי הַמִּזְבֵּחַ, וְאוֹתוֹ הַיּוֹם נִקְרָא יוֹם חֲבוּט חֲרִיּוֹת. **ז**. מֵיד הַתִּינוֹקוֹת שׁוֹמְטִין אֶת לוּלְבֵיהֶן וְאוֹכְלִין אֶתְרוֹגֵיהֶן. **ח**. הַהַלֵּל וְהַשִּׂמְחָה שְׁמוֹנָה, כֵּיצַד? מִלַּמֵּד, שֶׁחַיָּב אָדָם בַּהַלֵּל וּבַשִּׂמְחָה וּבְכִבּוּד יוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן שֶׁל הֶחָג, כְּשֹׁאָר כָּל יְמוֹת הֶחָג. סֻכָּה שִׁבְעָה, כֵּיצַד? גָּמַר מְלֶאֱכוֹל, לֹא יַתִּיר סֻכָּתוֹ; אֲבָל מוֹרִיד אֶת הַכֵּלִים מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעְלָה, מִפְּנֵי כְּבוֹד יוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן שֶׁל הֶחָג. **ט**. נִסּוּךְ הַמַּיִם כֵּיצַד? צְלוֹחִית שֶׁל זָהָב מַחֲזֶקֶת שְׁלֹשָׁה לֻגִּים הָיָה מְמַלֵּא מִן הַשִּׁילוֹחַ. הִגִּיעוּ לְשַׁעַר הַמַּיִם, תָּקְעוּ וְהֵרִיעוּ וְתָקְעוּ. עָלָה בַּכֶּבֶשׁ וּפָנָה לִשְׂמאלוֹ, שְׁנֵי סְפָלִים שֶׁל כֶּסֶף הָיוּ שָׁם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: שֶׁל סִיד הָיוּ, אֶלָּא שֶׁהָיוּ מַשְׁחִירִין פְּנֵיהֶם מִפְּנֵי הַיַּיִן. וּמְנֻקָּבִין כְּמִין שְׁנֵי חֹטְמִין דַּקִּין; אֶחָד מֵעֲבָה וְאֶחָד דַּק, כְּדֵי שֶׁיְּהוּ שְׁנֵיהֶם כְּלִין בְּבַת אַחַת. מַעֲרְבִי שֶׁל מַיִם, מִזְרָחִי שֶׁל יַיִן. עֵרָה שֶׁל מַיִם לְתוֹךְ שֶׁל יַיִן, וְשֶׁל יַיִן לְתוֹךְ מַיִם יָצָא. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בַּלּוֹג הָיָה מְנַסֵּךְ כָּל שְׁמוֹנָה. וְלַמְנַסֵּךְ אוֹמְרִים לוֹ: הַגְבֵּהַּ יָדְךָ! שֶׁפַּעַם אַחַת נִסַּךְ אֶחָד עַל גַּבֵּי רַגְלָיו, וּרְגָמוּהוּ כָּל הָעָם בְּאֶתְרוֹגֵיהֶן. **י**. כְּמַעֲשֵׂהוּ בַּחֹל כָּךְ מַעֲשֵׂהוּ בַּשַּׁבָּת, אֶלָּא שֶׁהָיָה מְמַלֵּא מֵעֶרֶב שַׁבָּת חֲבִית שֶׁל זָהָב שֶׁאֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת מִן הַשִּׁילוֹחַ, וּמַנִּיחָהּ בַּלִּשְׁכָּה. נִשְׁפְּכָה אוֹ נִתְגַּלְּתָה הָיָה מְמַלֵּא מִן הַכִּיּוֹר, שֶׁהַיַּיִן וְהַמַּיִם הַמְּגֻלִּין פְּסוּלִים לְגַבֵּי הַמִּזְבֵּחַ.

אות מ

(מסכת מועד קטן פרק ב)

א. מִי שֶׁהָפַךְ אֶת זֵיתָיו, וְאֵרְעוֹ אֵבֶל אוֹ אֹנֶס אוֹ שֶׁהִטְעוּהוּ פּוֹעֲלִים - טוֹעֵן קוֹרָה רִאשׁוֹנָה וּמַנִּיחָהּ לְאַחַר הַמּוֹעֵד; דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: זוֹלֵף וְגוֹמֵר וְגָף כְּדַרְכּוֹ. **ב**. וְכֵן מִי שֶׁהָיָה יֵינוֹ בְּתוֹךְ הַבּוֹר, וְאֵרְעוֹ אֵבֶל אוֹ אֹנֶס אוֹ שֶׁהִטְעוּהוּ פּוֹעֲלִים - זוֹלֵף וְגוֹמֵר וְגָף

כְּדַרְכּוֹ; דִּבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עוֹשֶׂה לוֹ לְמוּדִים, בִּשְׁבִיל שֶׁלֹּא יַחְמִיץ. **ג**. מַכְנִיס אָדָם פֵּרוֹתָיו מִפְּנֵי הַגַּנָּבִים, וְשׁוֹלֶה פִּשְׁתָּנוֹ מִן הַמִּשְׁרָה, בִּשְׁבִיל שֶׁלֹּא תֹּאבַד, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְכַוֵּן אֶת מְלַאכְתּוֹ בַּמּוֹעֵד. וְכֵן אִם כִּוְּנוּ מְלַאכְתָּן בַּמּוֹעֵד - יֹאבֵדוּ. **ד**. אֵין לוֹקְחִין בָּתִּים, עֲבָדִים וּבְהֵמָה, אֶלָּא לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד, אוֹ לְצֹרֶךְ הַמּוֹכֵר, שֶׁאֵין לוֹ מַה יֹּאכַל. אֵין מְפַנִּין מִבַּיִת לְבַיִת, אֲבָל מְפַנֶּה הוּא לַחֲצֵרוֹ. אֵין מְבִיאִין כֵּלִים מִבֵּית הָאֻמָּן; אִם חוֹשֵׁשׁ לָהֶם - מְפַנֶּן לְחָצֵר אַחֶרֶת. **ה**. מְחַפִּין אֶת הַקְּצִיעוֹת בַּקַּשׁ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף מְעַבִּין. מוֹכְרֵי פֵּרוֹת, כְּסוּת וְכֵלִים, מוֹכְרִים בְּצִנְעָה לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד. הַצַּיָּדִין וְהַדַּשּׁוֹשׁוֹת וְהַגַּרוֹסוֹת, עוֹשִׂין בְּצִנְעָה לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: הֵם הֶחְמִירוּ עַל עַצְמָן.

אות נ

(מסכת שבת פרק כא)

א. נוֹטֵל אָדָם אֶת בָּנוֹ וְהָאֶבֶן בְּיָדוֹ, וְכַלְכָּלָה וְהָאֶבֶן בְּתוֹכָהּ. וּמְטַלְטְלִין תְּרוּמָה טְמֵאָה עִם הַטְּהוֹרָה וְעִם הַחֻלִּין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף מַעֲלִין אֶת הַמְּדֻמָּע בְּאֶחָד וּמֵאָה. **ב**. הָאֶבֶן שֶׁעַל פִּי הֶחָבִית מַטָּה עַל צִדָּהּ וְהִיא נוֹפֶלֶת. הָיְתָה בֵּין הֶחָבִיּוֹת מַגְבִּיהָהּ וּמַטָּה עַל צִדָּהּ וְהִיא נוֹפֶלֶת. מָעוֹת שֶׁעַל הַכַּר נוֹעֵר אֶת הַכַּר וְהֵן נוֹפְלוֹת. הָיְתָה עָלָיו לִשְׁלֶשֶׁת מְקַנְּחָהּ בְּסָמַרְטוּט. הָיְתָה שֶׁל עוֹר נוֹתְנִין עָלֶיהָ מַיִם עַד שֶׁתִּכָּלֶה. **ג**. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: מַגְבִּיהִין מִן הַשֻּׁלְחָן עֲצָמוֹת וּקְלִפִּין. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: נוֹטֵל אֶת הַטַּבְלָה כֻּלָּהּ וּמְנַעֲרָהּ. מַעֲבִירִין מִלִּפְנֵי הַשֻּׁלְחָן פֵּרוּרִין פְּחוֹת מִכַּזַּיִת, וְשֵׁעָר שֶׁל אֲפוּנִין וְשֵׁעָר שֶׁל עֲדָשִׁים, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַאֲכַל בְּהֵמָה. סְפוֹג, אִם יֵשׁ לוֹ עוֹר בֵּית אֲחִיזָה מְקַנְּחִין בּוֹ; וְאִם לָאו אֵין מְקַנְּחִין בּוֹ. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ נִטָּל בַּשַּׁבָּת, וְאֵינוֹ מְקַבֵּל טֻמְאָה.

אות ס

(מסכת כריתות פרק ד)

א. סָפֵק אָכַל חֵלֶב, סָפֵק לֹא אָכַל, וַאֲפִלּוּ אָכַל, סָפֵק יֶשׁ בּוֹ כַּשִּׁעוּר, סָפֵק שֶׁאֵין בּוֹ; חֵלֶב וְשֶׁמֶן לְפָנָיו, אָכַל אֶת אֶחָד מֵהֶן, וְאֵין יָדוּעַ אֵיזֶה מֵהֶן אָכַל; אִשְׁתּוֹ וַאֲחוֹתוֹ עִמּוֹ בַּבַּיִת, שָׁגַג בְּאַחַת מֵהֶן, וְאֵין יָדוּעַ בְּאֵיזוֹ מֵהֶן שָׁגַג; שַׁבָּת וְיוֹם חֹל, וְעָשָׂה מְלָאכָה בְּאֶחָד מֵהֶן, וְאֵין יָדוּעַ בְּאֵיזֶה מֵהֶם עָשָׂה - מֵבִיא אָשָׁם תְּלוּי. **ב**. כֵּיצַד שֶׁאִם אָכַל חֵלֶב וְחֵלֶב בְּהֶעְלֵם אֶחָד אֵינוֹ חַיָּב אֶלָּא חַטָּאת אַחַת, כָּךְ עַל לֹא הוֹדַע שֶׁלֶּהֶן אֵינוֹ מֵבִיא אֶלָּא אָשָׁם אֶחָד. אִם הָיְתָה יְדִיעָה בְּנִתַּיִם - כֵּיצַד שֶׁהוּא מֵבִיא חַטָּאת עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, כָּךְ הוּא מֵבִיא אָשָׁם תְּלוּי עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד. כֵּיצַד שֶׁאִם אָכַל חֵלֶב וְדָם, נוֹתָר וּפִגּוּל בְּהֶעְלֵם אֶחָד חַיָּב עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, כָּךְ עַל לֹא הוֹדַע שֶׁלֶּהֶן מֵבִיא אָשָׁם תְּלוּי עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד. חֵלֶב וְנוֹתָר לְפָנָיו, אָכַל אֶחָד מֵהֶם, וְאֵין יָדוּעַ אֵיזֶה מֵהֶם אָכַל; אִשְׁתּוֹ נִדָּה וַאֲחוֹתוֹ עִמּוֹ בַּבַּיִת, שָׁגַג בְּאַחַת מֵהֶן, וְאֵין

יָדוּעַ בְּאֵיזוֹ מֵהֶן שָׁגַג; שַׁבָּת וְיוֹם הַכִּפּוּרִים, וְעָשָׂה מְלָאכָה בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, וְאֵין יָדוּעַ בְּאֵיזֶה מֵהֶם עָשָׂה - רַבִּי אֶלִיעֶזֶר מְחַיֵּב חַטָּאת; וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: לֹא נֶחְלְקוּ עַל הָעוֹשֶׂה מְלָאכָה בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, שֶׁהוּא פָּטוּר, שֶׁאֲנִי אוֹמֵר: מִקְצָת מְלָאכָה עָשָׂה מֵהַיּוֹם, וּמִקְצָתָהּ לְמָחָר; וְעַל מַה נֶּחְלְקוּ? עַל הָעוֹשֶׂה בְּתוֹךְ הַיּוֹם, וְאֵין יָדוּעַ אִם בַּשַּׁבָּת עָשָׂה, וְאִם בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים עָשָׂה; אוֹ עַל הָעוֹשֶׂה, וְאֵין יָדוּעַ מֵעֵין אֵיזוֹ מְלָאכָה עָשָׂה - רַבִּי אֶלִיעֶזֶר מְחַיֵּב חַטָּאת; וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: פּוֹטְרוֹ הָיָה רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אַף מֵאֶשֶׁם תָּלוּי. **ג**. רַבִּי שִׁמְעוֹן שְׁזוּרִי וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמְרִים: לֹא נֶחְלְקוּ עַל דָּבָר שֶׁהוּא מִשּׁוּם שָׁם אֶחָד, שֶׁהוּא חַיָּב; וְעַל מַה נֶּחְלְקוּ? עַל דָּבָר שֶׁהוּא מִשּׁוּם שְׁנֵי שֵׁמוֹת, שֶׁרַבִּי אֶלִיעֶזֶר מְחַיֵּב חַטָּאת, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: אֲפִלּוּ נִתְכַּוֵּן לְלַקֵּט תְּאֵנִים, וְלִקֵּט עֲנָבִים, עֲנָבִים וְלִקֵּט תְּאֵנִים; שְׁחוֹרוֹת וְלִקֵּט לְבָנוֹת, לְבָנוֹת וְלִקֵּט שְׁחוֹרוֹת - רַבִּי אֶלִיעֶזֶר מְחַיֵּב חַטָּאת; וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: תָּמֵהַּ אֲנִי אִם יִפְטֹר בָּהּ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ? אִם כֵּן, לָמָּה נֶאֱמַר: "אֲשֶׁר חָטָא בָהּ"? פָּרָט לַמִּתְעַסֵּק.

אות ע

(מסכת שביעית פרק א)

א. עַד אֵימָתַי חוֹרְשִׁין בִּשְׁדֵה הָאִילָן עֶרֶב שְׁבִיעִית? בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: כָּל זְמַן שֶׁהוּא יָפֶה לַפֵּרִי; וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: עַד הָעֲצֶרֶת. וּקְרוֹבִין דִּבְרֵי אֵלּוּ לִהְיוֹת כִּדְבְרֵי אֵלּוּ. **ב**. אֵיזֶהוּ שְׂדֵה הָאִילָן? כָּל שְׁלֹשָׁה אִילָנוֹת לְבֵית סְאָה, אִם רְאוּיִין לַעֲשׂוֹת כִּכַּר דְּבֵלָה שֶׁל שִׁשִּׁים מָנֶה בָּאִיטַלְקִי, חוֹרְשִׁים כָּל בֵּית סְאָה בִּשְׁבִילָן; פָּחוֹת מִכָּאן, אֵין חוֹרְשִׁין לָהֶן אֶלָּא מִלֹּא הָאוֹרֶה וְסָלוֹ חוּצָה לוֹ. **ג**. אֶחָד אִילָן סָרָק וְאֶחָד אִילָן מַאֲכָל, רוֹאִין אוֹתָן כְּאִלּוּ הֵם תְּאֵנִים: אִם רְאוּיִים לַעֲשׂוֹת כִּכַּר דְּבֵלָה שֶׁל שִׁשִּׁים מָנֶה בָּאִיטַלְקִי, חוֹרְשִׁים כָּל בֵּית סְאָה בִּשְׁבִילָן; פָּחוֹת מִכָּאן, אֵין חוֹרְשִׁים לָהֶם אֶלָּא לְצָרְכָּן. **ד**. הָיָה אֶחָד עוֹשֶׂה כִּכַּר דְּבֵלָה וּשְׁנַיִם אֵין עוֹשִׁין, אוֹ שְׁנַיִם עוֹשִׁין וְאֶחָד אֵינוֹ עוֹשֶׂה - אֵין חוֹרְשִׁין לָהֶם אֶלָּא לְצָרְכָּן; עַד שֶׁיִּהְיוּ מִשְׁלֹשָׁה עַד תִּשְׁעָה. הָיוּ עֲשָׂרָה, מֵעֲשָׂרָה וּלְמַעְלָה - בֵּין עוֹשִׁין בֵּין שֶׁאֵינָן עוֹשִׁין, חוֹרְשִׁין כָּל בֵּית סְאָה בִּשְׁבִילָן. שֶׁנֶּאֱמַר: "בֶּחָרִישׁ וּבַקָּצִיר תִּשְׁבֹּת" - אֵין צָרִיךְ לוֹמַר חָרִישׁ וְקָצִיר שֶׁל שְׁבִיעִית, אֶלָּא חָרִישׁ שֶׁל עֶרֶב שְׁבִיעִית שֶׁהוּא נִכְנָס בַּשְּׁבִיעִית, וְקָצִיר שֶׁל שְׁבִיעִית שֶׁהוּא יוֹצֵא לְמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר: מַה חָרִישׁ רְשׁוּת, אַף קָצִיר רְשׁוּת, יָצָא קָצִיר הָעֹמֶר. **ה**. שְׁלֹשָׁה אִילָנוֹת שֶׁל שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים, הֲרֵי אֵלּוּ מִצְטָרְפִין, וְחוֹרְשִׁין כָּל בֵּית סְאָה בִּשְׁבִילָן. וְכַמָּה יְהֵא בֵּינֵיהֶם? רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: כְּדֵי שֶׁיְּהֵא הַבָּקָר עוֹבֵר בְּכֻלָּן. **ו**. עֶשֶׂר נְטִיעוֹת מְפֻזָּרוֹת בְּתוֹךְ בֵּית סְאָה, חוֹרְשִׁין כָּל בֵּית סְאָה בִּשְׁבִילָן עַד רֹאשׁ הַשָּׁנָה. הָיוּ עֲשׂוּיוֹת שׁוּרָה וּמֻקָּפוֹת עֲטָרָה, אֵין חוֹרְשִׁין לָהֶם אֶלָּא לְצָרְכָּן. **ז**. הַנְּטִיעוֹת וְהַדְּלוּעִים

מִצְטָרְפִין לְתוֹךְ בֵּית סְאָה. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: כָּל עֲשָׂרָה דְּלוּעִים לְבֵית סְאָה, חוֹרְשִׁין כָּל בֵּית סְאָה עַד רֹאשׁ הַשָּׁנָה. ח. עַד אֵימָתַי נִקְרָאוּ נְטִיעוֹת? רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר: עַד שֶׁיַּחְלוּ; רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: בַּת שֵׁבַע שָׁנִים; רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: נְטִיעָה כִּשְׁמָהּ. אֵילָן שֶׁנִּגְמַם וְהוֹצִיא חֲלִיפִין, מִטָּפַח וּלְמַטָּה - כִּנְטִיעָה, מִטָּפַח וּלְמַעְלָה - כְּאִילָן; דִּבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן.

אות פ

(מסכת פרה פרק ד)

א. פָּרַת חַטָּאת שֶׁשְּׁחָטָהּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ, קִבֵּל וְהִזָּה שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ, אוֹ לִשְׁמָהּ וְשֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ, אוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ וְלִשְׁמָהּ - פְּסוּלָה; רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מַכְשִׁיר. וְשֶׁלֹּא רְחוּץ יָדַיִם וְרַגְלַיִם - פְּסוּלָה; רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מַכְשִׁיר. וְשֶׁלֹּא בְּכֹהֵן גָּדוֹל - פְּסוּלָה; רַבִּי יְהוּדָה מַכְשִׁיר. וּבְמֻחַסֵּר בְּגָדִים - פְּסוּלָה. וּבִכְלֵי לָבָן הָיְתָה נַעֲשֵׂית. **ב**. שְׁרָפָהּ חוּץ מִגִּנְתָּהּ, אוֹ בִּשְׁתֵּי גִתּוֹת, אוֹ שֶׁשָּׁרַף שְׁתַּיִם בְּגַת אַחַת - פְּסוּלָה. הִזָּה וְלֹא כִוֵּן כְּנֶגֶד הַפֶּתַח - פְּסוּלָה. הִזָּה מִשִּׁשִּׁית שְׁבִיעִית, חָזַר וְהִזָּה שְׁבִיעִית - פְּסוּלָה. מִשְּׁבִיעִית שְׁמִינִית, וְחָזַר וְהִזָּה שְׁמִינִית - כְּשֵׁרָה. **ג**. שְׁרָפָהּ שֶׁלֹּא בָּעַצִּים, אוֹ בְּכָל עֵצִים, אֲפִלּוּ בְּקַשׁ אוֹ בִּגְבָבָה - כְּשֵׁרָה. הִפְשִׁיטָהּ וְנִתְחָהּ - כְּשֵׁרָה. שְׁחָטָהּ עַל מְנָת לֶאֱכוֹל מִבְּשָׂרָהּ, וְלִשְׁתּוֹת מִדָּמָהּ - כְּשֵׁרָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אֵין מַחֲשָׁבָה פּוֹסֶלֶת בַּפָּרָה. **ד**. כָּל הָעֲסוּקִין בַּפָּרָה מִתְּחִלָּה וְעַד סוֹף - מְטַמְּאִין בְּגָדִים, וּפוֹסְלִים אוֹתָהּ בְּמִלְאכָה. אֵרַע בָּהּ פְּסוּל בְּשְׁחִיטָתָהּ - אֵינָהּ מְטַמְּאָה בְּגָדִים. אֵרַע בָּהּ בְּהַזָּיָתָהּ, כָּל הָעוֹסֵק בָּהּ לִפְנֵי פְּסוּלָהּ - מְטַמְּאָה בְּגָדִים, לְאַחַר פְּסוּלָהּ - אֵינָהּ מְטַמְּאָה בְּגָדִים; נִמְצָא חֲמָרָהּ קַלָּה. לְעוֹלָם מוֹעֲלִין בָּהּ, וּמְרַבִּין לָהּ עֵצִים, וּמַעֲשֶׂיהָ בַּיּוֹם וּבַכֹּהֵן. הַמְּלַאכָה פּוֹסֶלֶת בָּהּ עַד שֶׁתֵּעָשֶׂה אֵפֶר. וְהַמְּלַאכָה פּוֹסֶלֶת בַּמַּיִם עַד שֶׁיַּטִּילוּ אֶת הָאֵפֶר.

אות צ

(מסכת פרה פרק ט)

א. צְלוֹחִית שֶׁנָּפַל לְתוֹכָהּ מַיִם כָּל שֶׁהֵן - רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: יֵזֶה שְׁתֵּי הַזָּיוֹת; וַחֲכָמִים פּוֹסְלִין. יָרַד לְתוֹכָהּ טַל - רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: יַנִּיחֶנָּה בַּחַמָּה וְהַטַּל עוֹלֶה; וַחֲכָמִים פּוֹסְלִין. נָפַל לְתוֹכָהּ מַשְׁקִין וּמֵי פֵרוֹת - יְעֵרֶה, וְצָרִיךְ לְנַגֵּב; דִּיוֹ, קוֹמוֹס, וְקַנְקַנְתּוֹם, וְכָל דָּבָר שֶׁהוּא רוֹשֶׁם - יְעֵרֶה, וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְנַגֵּב. **ב**. נָפַל לְתוֹכָהּ שְׁקָצִים וּרְמָשִׂים וְנִתְבַּקְּעוּ, אוֹ שֶׁנִּשְׁתַּנּוּ מַרְאֵיהֶם - פְּסוּלִין. חִפּוּשִׁית, בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ - פּוֹסֶלֶת, מִפְּנֵי שֶׁהִיא כִּשְׁפּוֹפֶרֶת. רַבִּי שִׁמְעוֹן וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמְרִים: הַדִּירָה וְהַכְּנָה שֶׁבַּתְּבוּאָה - כְּשֵׁרִים, מִפְּנֵי שֶׁאֵין בָּהֶם לֵחָה. **ג**. שְׁתָּת מֵהֶן בְּהֵמָה אוֹ חַיָּה - פְּסוּלִין. כָּל הָעוֹפוֹת פּוֹסְלִין, חוּץ מִן הַיּוֹנָה, מִפְּנֵי שֶׁהִיא מוֹצָצֶת. כָּל הַשְּׁרָצִים אֵינָם פּוֹסְלִין, חוּץ מִן הַחֲלָדָה, מִפְּנֵי שֶׁהִיא מַלֶּקֶת; רַבָּן גַּמְלִיאֵל

אוֹמֵר: אַף הַנָּחָשׁ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מֵקִיא; רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אַף הָעַכְבָּר. **ד**. הַחוֹשֵׁב עַל מֵי חַטָּאת לִשְׁתּוֹת - רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: פָּסַל; רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: כְּשֵׁרָה. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּמַיִם שֶׁאֵינָם מְקֻדָּשִׁים, אֲבָל בְּמַיִם הַמְקֻדָּשִׁין - רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: כְּשֵׁרָה; רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: כְּשֵׁרָה - גָּרוּעַ - כָּשֵׁר. **ה**. מֵי חַטָּאת שֶׁנִּפְסְלוּ - לֹא יִגָּבְלֵם בְּטִיט, שֶׁלֹּא יַעֲשֵׂם תַּקָּלָה לַאֲחֵרִים; רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בָּטְלוּ. פָּרָה שֶׁשָּׁתָת מֵי חַטָּאת - בְּשֵׁרָה טְמֵא מֵעֵת לְעֵת; רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בָּטְלוּ בְּמֵעֶיהָ. **ו**. מֵי חַטָּאת וְאֵפֶר חַטָּאת - לֹא יַעֲבִירֵם בַּנָּהָר וּבַסְּפִינָה, וְלֹא יִשְׁיטֵם עַל פְּנֵי הַמַּיִם, וְלֹא יַעֲמֹד בְּצַד זֶה וְיִזְרְקֵם לְצַד זֶה. אֲבָל עוֹבֵר הוּא בַּמַּיִם עַד צַוָּארוֹ. עוֹבֵר הוּא הַטָּהוֹר לְחַטָּאת, וּבְיָדָיו כְּלֵי רֵיקָם הַטָּהוֹר לְחַטָּאת, וּבְמַיִם שֶׁאֵינָם מְקֻדָּשִׁין. **ז**. אֵפֶר כָּשֵׁר שֶׁנִּתְעָרֵב בְּאֵפֶר מַקֶּלָה - הוֹלְכִין אַחַר הָרֹב לְטַמֵּא, וְאֵין מְקַדְּשִׁין בּוֹ; רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: מְקַדְּשִׁין בְּכֶלֶן. **ח**. מֵי חַטָּאת שֶׁנִּפְסְלוּ - מְטַמְּאִים אֶת הַטָּהוֹר לִתְרוּמָה בְּיָדָיו וּבְגוּפוֹ, וְאֶת הַטָּהוֹר לְחַטָּאת לֹא בְּיָדָיו וְלֹא בְּגוּפוֹ. נִטְמְאוּ - מְטַמְּאִים אֶת הַטָּהוֹר לִתְרוּמָה בְּיָדָיו וּבְגוּפוֹ, וְאֶת הַטָּהוֹר לְחַטָּאת בְּיָדָיו, אֲבָל לֹא בְּגוּפוֹ. **ט**. אֵפֶר כָּשֵׁר שֶׁנִּתְּנוּ עַל גַּבֵּי הַמַּיִם שֶׁאֵינָן רְאוּיִן לְקַדֵּשׁ - מְטַמְּאִין אֶת הַטָּהוֹר לִתְרוּמָה בְּיָדָיו וּבְגוּפוֹ; אֶת הַטָּהוֹר לְחַטָּאת, לֹא בְּיָדָיו וְלֹא בְּגוּפוֹ.

אות ק

(מסכת מעילה פרק ד)

א. קָדְשֵׁי הַמִּזְבֵּחַ מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה לְמַעֲילָה, וּלְחַיֵּב עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם פִּגּוּל, נוֹתָר, וְטָמֵא. קָדְשֵׁי בֶדֶק הַבַּיִת מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. קָדְשֵׁי הַמִּזְבֵּחַ וְקָדְשֵׁי בֶדֶק הַבַּיִת, מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה לְמַעֲילָה. **ב**. חֲמִשָּׁה דְּבָרִים בָּעוֹלָה מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה: הַבָּשָׂר, וְהַחֵלֶב, וְהַסֹּלֶת, וְהַיַּיִן, וְהַשֶּׁמֶן. וְשִׁשָּׁה בַּתּוֹדָה: הַבָּשָׂר, וְהַחֵלֶב, וְהַסֹּלֶת, וְהַיַּיִן, וְהַשֶּׁמֶן, וְהַלֶּחֶם. הַתְּרוּמָה, וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר, וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר שֶׁל דְּמַאי, הַחַלָּה, וְהַבִּכּוּרִים - מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה לֶאֱסוֹר, וּלְחַיֵּב עֲלֵיהֶם אֶת הַחֹמֶשׁ. **ג**. כָּל הַפִּגּוּלִין מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. כָּל הַנּוֹתָרִין מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. כָּל הַנִּבְלוֹת מִצְטָרְפוֹת זוֹ עִם זוֹ. כָּל הַשְּׁרָצִים מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. דַּם הַשֶּׁרֶץ וּבְשָׂרוֹ מִצְטָרְפִין. כְּלָל אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: כָּל שֶׁטֻּמְאָתוֹ וְשִׁעוּרוֹ שָׁוִין - מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה; טֻמְאָתוֹ וְלֹא שִׁעוּרוֹ, שִׁעוּרוֹ וְלֹא טֻמְאָתוֹ, לֹא טֻמְאָתוֹ וְלֹא שִׁעוּרוֹ - אֵין מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. **ד**. הַפִּגּוּל וְהַנּוֹתָר אֵין מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה, מִפְּנֵי שֶׁהֵם שְׁנֵי שֵׁמוֹת. הַשֶּׁרֶץ וְהַנְּבֵלָה, וְכֵן הַנְּבֵלָה וּבְשַׂר הַמֵּת - אֵין מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה לְטַמֵּא, אֲפִלּוּ כַּקֶּל שֶׁבִּשְׁנֵיהֶם. הָאֹכֶל שֶׁנִּטְמָא בְּאַב הַטֻּמְאָה וְשֶׁנִּטְמָא בְּוָלָד הַטֻּמְאָה - מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה לְטַמֵּא כַּקֶּל שֶׁבִּשְׁנֵיהֶם. **ה**. כָּל הָאֹכָלִין מִצְטָרְפִין: לִפְסוֹל אֶת הַגְּוִיָּה בְּכַחֲצִי פְּרָס, בִּמְזוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת לָעֵרוּב, בְּכַבֵּיצָה לְטַמֵּא טֻמְאַת אֹכָלִין, בְּכַגְרוֹגֶרֶת לְהוֹצָאַת שַׁבָּת, בְּכַכּוֹתֶבֶת בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. כָּל הַמַּשְׁקִין מִצְטָרְפִין לִפְסוֹל אֶת

הַגְוִיָּה בָּרְבִיעִית, וּבִמְלֹא לֶגְמָיו בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. ו. הָעֲרָלָה וְכִלְאֵי הַכֶּרֶם מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אֵינָן מִצְטָרְפִין. הַבֶּגֶד וְהַשַּׂק, הַשַּׂק וְהָעוֹר, הָעוֹר וְהַמַּפֵּץ - מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: מִפְּנֵי שֶׁהֵן רְאוּיִין לְטַמֵּא מוֹשָׁב.

אות ר

(מסכת חולין פרק יא)

א. רֵאשִׁית הַגֵּז נוֹהֵג בָּאָרֶץ, וּבְחוּצָה לָאָרֶץ, בִּפְנֵי הַבַּיִת וְשֶׁלֹּא בִּפְנֵי הַבַּיִת, בַּחֻלִּין, אֲבָל לֹא בַּמְקֻדָּשִׁין. חֹמֶר בַּזָּרוֹעַ וּבַלְּחָיַיִם וּבַקֵּבָה מֵרֵאשִׁית הַגֵּז, שֶׁהַזָּרוֹעַ וְהַלְּחָיַיִם וְהַקֵּבָה נוֹהֲגִים בַּבְּקָר וּבַצֹּאן, בַּמֻּרְבֶּה וּבַמַּעֲט; וְרֵאשִׁית הַגֵּז אֵינוֹ נוֹהֵג אֶלָּא בָּרְחֵלוֹת, וְאֵינוֹ נוֹהֵג אֶלָּא בַּמֻּרְבֶּה. **ב.** וְכַמָּה הוּא מֻרְבֶּה? בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: שְׁתֵּי רְחֵלוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר: "יְחַיֶּה-אִישׁ עֶגְלַת בָּקָר וּשְׁתֵּי-צֹאן". וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: חָמֵשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר: "חָמֵשׁ צאן עֲשׂוּיוֹת". רַבִּי דּוֹסָא בֶּן הַרְכִּינָס אוֹמֵר: חָמֵשׁ רְחֵלוֹת גּוֹזְזוֹת מָנֶה, מָנֶה, וּפָרַס - חֲיָבוֹת בְּרֵאשִׁית הַגֵּז. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: חָמֵשׁ רְחֵלוֹת, גּוֹזְזוֹת כָּל שֶׁהֵן. וְכַמָּה נוֹתְנִין לוֹ? מִשְׁקָל חָמֵשׁ סְלָעִים בִּיהוּדָה, שֶׁהֵן עֶשֶׂר סְלָעִים בַּגְּלִיל; מְלֻבָּן וְלֹא צוֹאִי, כְּדֵי לַעֲשׂוֹת מִמֶּנּוּ בֶּגֶד קָטָן, שֶׁנֶּאֱמַר: "תִּתֶּן-לוֹ" - שֶׁיְּהֵא בּוֹ כְּדֵי מַתָּנָה. לֹא הִסְפִּיק לִתֵּנוֹ לוֹ עַד שֶׁצָּבְעוֹ - פָּטוּר. לִבְּנוֹ, וְלֹא צָבְעוֹ - חַיָּב. הַלּוֹקֵחַ גֵּז צֹאנוֹ שֶׁל נָכְרִי - פָּטוּר מֵרֵאשִׁית הַגֵּז. הַלּוֹקֵחַ גֵּז צֹאנוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ: אִם שִׁיֵּר הַמּוֹכֵר - הַמּוֹכֵר חַיָּב. לֹא שִׁיֵּר - הַלּוֹקֵחַ חַיָּב. הָיוּ לוֹ שְׁנֵי מִינִים, שְׁחוּפוֹת וּלְבָנוֹת, מָכַר לוֹ שְׁחוּפוֹת, אֲבָל לֹא לְבָנוֹת, זְכָרִים, אֲבָל לֹא נְקֵבוֹת - זֶה נוֹתֵן לְעַצְמוֹ וְזֶה נוֹתֵן לְעַצְמוֹ.

אות ש

(מסכת שביעית פרק ו)

א. שָׁלֹשׁ אֲרָצוֹת לַשְּׁבִיעִית: כָּל שֶׁהֶחֱזִיקוּ עוֹלֵי בָבֶל, מֵאָרֶץ יִשְׂרָאֵל וְעַד כְּזִיב, לֹא נֶאֱכָל וְלֹא נֶעֱבָד; וְכָל שֶׁהֶחֱזִיקוּ עוֹלֵי מִצְרַיִם, מִכְּזִיב וְעַד הַנָּהָר וְעַד אֲמָנָה, נֶאֱכָל אֲבָל לֹא נֶעֱבָד; מִן הַנָּהָר וּמֵאֲמָנָה וְלִפְנִים, נֶאֱכָל וְנֶעֱבָד. **ב.** עוֹשִׁין בַּתְּלוּשׁ בְּסוּרְיָא, אֲבָל לֹא בַּמְּחֻבָּר. דְּשִׁים וְזוֹרִין וְדוֹרְכִין וּמְעַמְּרִין, אֲבָל לֹא קוֹצְרִין וְלֹא בוֹצְרִין וְלֹא מוֹסְקִים. כְּלָל אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא: כָּל שֶׁכַּיּוֹצֵא בּוֹ מֵתֵר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, עוֹשִׁין אוֹתוֹ בְּסוּרְיָא. **ג.** בְּצָלִים שֶׁיָּרְדוּ עֲלֵיהֶם גְּשָׁמִים וְצִמְּחוּ - אִם הָיוּ הֶעָלִין שֶׁלָּהֶם שְׁחוֹרִין, אֲסוּרִין; הוֹרִיקוּ - הֲרֵי אֵלּוּ מֻתָּרִין. רַבִּי חֲנִינָא בֶּן אַנְטִיגְנוֹס אוֹמֵר: אִם יְכוֹלִין לְהִתְלַשׁ בֶּעָלִין שֶׁלָּהֶן, אֲסוּרִין; וּכְנֶגֶד כֵּן מוֹצְאֵי שְׁבִיעִית מֻתָּרִין. **ד.** מֵאֵימָתַי מֻתָּר אָדָם לִקַּח יָרָק בְּמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית? מִשֶּׁיֵּעָשֶׂה כֵּיוֹצֵא בּוֹ. עָשָׂה הַבַּכִּיר, הַתַּר הָאַפִּיל. רַבִּי הִתִּיר לִקַּח יָרָק בְּמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית מִיָּד. **ה.** אֵין מוֹצִיאִין שֶׁמֶן שִׁרָפָה וּפְרוֹת שְׁבִיעִית, מֵהָאָרֶץ לְחוּצָה לָאָרֶץ. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: שָׁמַעְתִּי בְּפֶרוּשׁ, שֶׁמּוֹצִיאִין לְסוּרְיָא

וְאֵין מוֹצִיאִין לְחוּצָה לָאָרֶץ. ו. אֵין מְבִיאִין תְּרוּמָה מִחוּצָה לָאָרֶץ לָאָרֶץ. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: שָׁמַעְתִּי בְּפֵרוּשׁ, שֶׁמְּבִיאִין מִסּוּרְיָא וְאֵין מְבִיאִין מִחוּצָה לָאָרֶץ.

אות ת

(מסכת ברכות פרק ד)

א. תְּפִלַּת הַשַּׁחַר עַד חֲצוֹת; רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עַד אַרְבַּע שָׁעוֹת. תְּפִלַּת הַמִּנְחָה עַד הָעֶרֶב; רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עַד פְּלַג הַמִּנְחָה. תְּפִלַּת הָעֶרֶב אֵין לָהּ קֶבַע. וְשֶׁל מוּסָפִין כָּל הַיּוֹם; רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עַד שֶׁבַע שָׁעוֹת. **ב.** רַבִּי נְחוּנְיָא בֶּן הַקָּנָה הָיָה מִתְפַּלֵּל בִּכְנִיסָתוֹ לְבֵית הַמִּדְרָשׁ וּבִיצִיאָתוֹ תְּפִלָּה קְצָרָה. אָמְרוּ לוֹ: מַה מָּקוֹם לִתְפִלָּה זוֹ? אָמַר לָהֶם: בִּכְנִיסָתִי אֲנִי מִתְפַּלֵּל, שֶׁלֹּא תֵּאָרַע תַּקָּלָה עַל יָדִי, וּבִיצִיאָתִי אֲנִי נוֹתֵן הוֹדָיָה עַל חֶלְקִי. **ג.** רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: בְּכָל יוֹם מִתְפַּלֵּל אָדָם שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: מֵעֵין שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: אִם שְׁגוּרָה תְּפִלָּתוֹ בְּפִיו יִתְפַּלֵּל שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה; וְאִם לָאו מֵעֵין שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה. **ד.** רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: הָעוֹשֶׂה תְּפִלָּתוֹ קֶבַע אֵין תְּפִלָּתוֹ תַּחֲנוּנִים. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: הַמְהַלֵּךְ בְּמָקוֹם סַכָּנָה, מִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה קְצָרָה. אוֹמֵר: הוֹשַׁע הַשֵּׁם אֶת עַמְּךָ אֵת שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל; בְּכָל פָּרָשַׁת הָעִבּוּר יְהִיוּ צָרְכֵיהֶם לְפָנֶיךָ; בָּרוּךְ אַתָּה ה' שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה. **ה.** הָיָה רוֹכֵב עַל הַחֲמוֹר, יֵרֵד; וְאִם אֵינוֹ יָכוֹל לִירֵד, יַחֲזִיר אֶת פָּנָיו; וְאִם אֵינוֹ יָכוֹל לְהַחֲזִיר אֶת פָּנָיו, יְכַוֵּן אֶת לִבּוֹ כְּנֶגֶד בֵּית קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים. **ו.** הָיָה יוֹשֵׁב בִּסְפִינָה, אוֹ בְּקַרוֹן, אוֹ בְּאַסְדָּא יְכַוֵּן אֶת לִבּוֹ כְּנֶגֶד בֵּית קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים. **ז.** רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר: אֵין תְּפִלַּת הַמּוּסָפִין אֶלָּא בְּחֶבֶר עִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: בְּחֶבֶר עִיר וְשֶׁלֹּא בְּחֶבֶר עִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשְׁמוֹ: כָּל מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ חֶבֶר עִיר, הַיָּחִיד פָּטוּר מִתְּפִלַּת הַמּוּסָפִין.

מסכת מקואות פרק ז' (אותיות נשמה)

יֵשׁ מַעֲלִין אֶת הַמִּקְוֶה וְלֹא פּוֹסְלִין, פּוֹסְלִין וְלֹא מַעֲלִין, לֹא מַעֲלִין וְלֹא פּוֹסְלִין. אֵלּוּ מַעֲלִין וְלֹא פּוֹסְלִין: הַשֶּׁלֶג, וְהַבָּרָד, וְהַכְּפוֹר, וְהַגְּלִיד, וְהַמֶּלַח, וְהַטִּיט הַנִּרוֹק. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא: הָיָה רַבִּי יִשְׁמָעֵאל דָּן כְּנֶגְדִּי לוֹמַר: הַשֶּׁלֶג אֵינוֹ מַעֲלֶה אֶת הַמִּקְוֶה. וְהֵעִידוּ אַנְשֵׁי מֵידְבָא מִשְּׁמוֹ, שֶׁאָמַר לָהֶם: צְאוּ וְהָבִיאוּ שֶׁלֶג וַעֲשׂוּ מִקְוֶה בַּתְּחִלָּה. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אוֹמֵר: אֶבֶן הַבָּרָד כַּמַּיִם. כֵּיצַד מַעֲלִין וְלֹא פּוֹסְלִין? מִקְוֶה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אַרְבָּעִים סְאָה חָסֵר אַחַת, נָפַל מֵהֶם סְאָה לְתוֹכוֹ, וְהֶעֱלַתּוּ, נִמְצְאוּ מַעֲלִין וְלֹא פּוֹסְלִין.

יש מעלין. משלימין לארבעים סאה: **ולא פוסלין**. בשלשה לוגין שאובין. וכולהו מפרש כיצד: **הכפור**. נשמים שיורדין נקפים: **גליד**. מים שקפאו על פני הארץ או על פני המים: **טיט הנרוק**. טיט רך ורקיק שנעשה כמו רוק: **אבן הברד כמים**. כמים שאובים דאמרינן לקמן פוסלים ולא מעלים. ואין הלכה

כרבי יוחנן בן נורי. והלכה כעדותן של אנשי מידבא שעושין מקוה מן השלג אפילו לכתחלה: **נמצאו מעלין**. שהשלימוהו. ולא פוסלין. בשלשה לוגין שאובין. שהרי סאה היא הרבה יותר משלשה לוגין, ולא נפסל המקוה בכך:

אֵלּוּ פּוֹסְלִין וְלֹא מַעֲלִין: הַמַּיִם בֵּין טְמֵאִים בֵּין טְהוֹרִים, וּמֵי כְבָשִׁים, וּמֵי שְׁלָקוֹת, וְהַתֻּמָּד עַד שֶׁלֹּא הֶחֱמִיץ. כֵּיצַד פּוֹסְלִין וְלֹא מַעֲלִין? מִקְוֶה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אַרְבָּעִים סְאָה חָסֵר קֶרְטוֹב, וְנָפַל מֵהֶן קֶרְטוֹב לְתוֹכוֹ - לֹא הֶעֱלָהוּ; פּוֹסְלוֹ בִּשְׁלֹשָׁה לֻגִּין. אֲבָל שְׁאָר הַמַּשְׁקִין, וּמֵי פֵרוֹת, וְהַצִּיר, וְהַמֶּרְיָס, וְהַתֻּמָּד מִשֶּׁהֶחֱמִיץ - פְּעָמִים מַעֲלִין וּפְעָמִים שֶׁאֵינָן מַעֲלִין. כֵּיצַד? מִקְוֶה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אַרְבָּעִים סְאָה חָסֵר אַחַת, נָפַל לְתוֹכוֹ סְאָה מֵהֶם - לֹא הֶעֱלָתוּ. הָיוּ בּוֹ אַרְבָּעִים סְאָה, נָתַן סְאָה וְנָטַל סְאָה - הֲרֵי זֶה כָּשֵׁר.

המים. שאובין. בין טמאין בין טהורים: **מי כבשים**. מים שכבשו בהן זיתים או מיני ירקות: **ומי שלקות**. מים ששלקו בהן שלקות: **והתמד**. חרצנים וזגים או שמרים שנתן עליהן מים: **עד שלא החמיץ**. דאם החמיץ נידון כמי פירות: **קורטוב**. אחד משש וארבע בלוג: **פעמים מעלין**. כדמפרש, כשיש במקוה ארבעים סאה מים כשרים ונתן בו סאה מי פירות, ואח"כ נטל סאה ממנו מים ומי פירות מעורבים יחד, הרי כל הסאה של מי פירות שנשארה במקוה משלימים את המקוה: **פעמים אין מעלין**. כדקתני במקוה שיש בו ארבעים סאה חסר אחת:

הֲדִיחַ בּוֹ סַלֵּי זֵיתִים וְסַלֵּי עֲנָבִים, וְשִׁנּוּ אֶת מַרְאָיו - כָּשֵׁר. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: מֵי הַצֶּבַע פּוֹסְלִין אוֹתוֹ בִּשְׁלֹשָׁה לֻגִּין, וְאֵינָן פּוֹסְלִין אוֹתוֹ בְּשִׁנּוּי מַרְאֶה. נָפַל לְתוֹכוֹ יַיִן וּמַחַל, וְשִׁנּוּ אֶת מַרְאָיו - פָּסוּל. כֵּיצַד יַעֲשֶׂה? יַמְתִּין לוֹ עַד שֶׁיֵּרְדוּ גְּשָׁמִים, וְיִחְזְרוּ מַרְאֵיהֶן לְמַרְאֶה הַמַּיִם. הָיוּ בּוֹ אַרְבָּעִים סְאָה, מְמַלֵּא בַּכְּתֵף וְנוֹתֵן לְתוֹכוֹ, עַד שֶׁיַּחְזְרוּ מַרְאֵיהֶן לְמַרְאֶה הַמַּיִם.

ושינו את מראיו כשר. דהדחת כלים לא חשיבא שינוי מראה: **ואין פוסלים אותו בשינוי מראה**. משום דצבעא לית ביה משאשא: **מוחל**. מים היוצאים מן הזיתים: **ימתין עד שירדו גשמים**. דלמלאות בכתף אי אפשר, דבחסר עסקינן, שהוא נפסל בשלשה לוגין: **ממלא בכתף**. דמקוה שלם אין השאובים פוסלים אותו לעולם:

נָפַל לְתוֹכוֹ יַיִן אוֹ מחַל, וְשִׁנּוּ מִקְצָת מַרְאָיו, אִם אֵין בּוֹ מַרְאֵה מַיִם אַרְבָּעִים סְאָה - הֲרֵי זֶה לֹא יִטְבֹּל בּוֹ.

אין בו מראה מים ארבעים סאה. אם אין במקוה ארבעים סאה שיש בהן מראה מים, לא יטבול באותו מקוה אפילו באותו צד שיש בו מראה מים, ואם טבל לא עלתה לו טבילה:

שְׁלֹשָׁה לֻגִּין מַיִם, וְנָפַל לְתוֹכָן קֶרְטוֹב יַיִן, וַהֲרֵי מַרְאֵיהֶן כְּמַרְאֵה הַיַּיִן, וְנִפְלוּ לַמִּקְוֶה - לֹא פְּסָלוּהוּ. שְׁלֹשָׁה לֻגִּין מַיִם חָסֵר קֶרְטוֹב, וְנָפַל לְתוֹכָן קֶרְטוֹב חֶלֶב, וַהֲרֵי מַרְאֵיהֶן כְּמַרְאֵה הַמַּיִם, וְנִפְלוּ לַמִּקְוֶה - לֹא פְּסָלוּהוּ. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אוֹמֵר: הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר הַמַּרְאֶה.

ונפלו למקוה לא פסלוהו. הואיל והן נראין כיין, ומי פירות אין פוסלין בשלשה לוגין: **הכל הולך אחר המראה**. אף על פי שאין החלב פוסל המקוה ואין במים שיעור שלשה לוגין לפסול, מכל מקום כיון שיש כאן שלשה לוגין שנראין כמים, חשבינן להו כאילו כולן מים ופוסלין. ואין הלכה כרבי יוחנן בן נורי:

מִקְוֶה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אַרְבָּעִים סְאָה מְכֻוָּנוֹת, יָרְדוּ שְׁנַיִם וְטָבְלוּ זֶה אַחַר זֶה - הָרִאשׁוֹן טָהוֹר, וְהַשֵּׁנִי טָמֵא. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם הָיוּ רַגְלָיו שֶׁל רִאשׁוֹן נוֹגְעוֹת בַּמַּיִם - אַף הַשֵּׁנִי טָהוֹר. הִטְבִּיל בּוֹ אֶת הַסְּגוֹס, וְהֶעֱלָהוּ, מִקְצָתוֹ נוֹגֵעַ בַּמַּיִם - טָהוֹר. הַכַּר וְהַכֶּסֶת שֶׁל עוֹר, כִּיוָן שֶׁהִגְבִּיהַּ שִׁפְתוֹתֵיהֶם מִן הַמַּיִם - הַמַּיִם שֶׁבְּתוֹכָן שְׁאוּבִין. כֵּיצַד יַעֲשֶׂה? מַטְבִּילָן וּמַעֲלֶה אוֹתָם דֶּרֶךְ שׁוּלֵיהֶם.

והשני טמא. דוחאי חסר שיעור המקוה בטבילתו של ראשון: **אף השני טהור**. דאמרינן גוד אחית, והוי כאילו המים שהעלה הראשון בגופו הן מחוברין למי מקוה ולא נחסר משיעורו כלום. ופירשו בגמרא דחגיגה דלא טיהר רבי יהודה אלא במעלות דרבנן, כגון שהיה טהור לחולין וטבל להיות טהור למעשר, או שהיה טהור למעשר וטבל להיות טהור לתרומה. אבל לעלות מטומאה גמורה לטהרה, דברי הכל טמא. ואין הלכה כר' יהודה: **סגוס**. בגד צמר עב, וקורין לו בערבי אלבורנו"ס, ובולע מים הרבה: **מקצתו נוגע במים טהור**. ובמקוה שיש בו מ' סאה מצומצמות איירי וטבל בו אדם לאחר שהטביל בו את הסגוס, טהור האיש הטובל אע"פ שנחסר שיעור מקוה בטבילת הסגוס, מאחר שמקצת הסגוס נוגע במים. ור' יהודה היא דסבירא ליה אמרינן גוד אחית: **המים שבתוכן שאובים**. וחוזרים ופוסלים את המקוה בשלשה לוגים. שהרי לא היו בו אלא ארבעים סאה מכוונות ונתחסר כשהגביה שפתותיהן מן המים: **ומעלה אותם דרך שוליהם**. כדי שלא יפלו המים שבתוכן למקוה ויפסלו כל מימיו:

הִטְבִּיל בּוֹ אֶת הַמִּטָּה, אַף עַל פִּי שֶׁרַגְלֶיהָ שׁוֹקְעוֹת בְּטִיט הֶעָבֶה - טְהוֹרָה, מִפְּנֵי שֶׁהַמַּיִם מְקַדְּמִין. מִקְוֶה שֶׁמֵּימָיו מְרֻדָּדִין, כּוֹבֵשׁ אֲפִלּוּ חֲבִילֵי עֵצִים, אֲפִלּוּ חֲבִילֵי קָנִים, כְּדֵי שֶׁיִּתְפַּחוּ הַמַּיִם, וְיוֹרֵד וְטוֹבֵל. מַחַט שֶׁהִיא נְתוּנָה עַל מַעֲלוֹת הַמְּעָרָה, הָיָה מוֹלִיךְ וּמֵבִיא בַּמַּיִם, כְּיָוָן שֶׁעָבַר עָלֶיהָ הַגַּל - טְהוֹרָה.

הטביל בו את המטה. שרגליה גבוהות, ואי אפשר להטבילה כולה כאחת במקוה קטן כזה ששיערו מצומצם אא"כ רגליה שוקעות בטיט: **העבה**. שאינו נרוק ואין מטבילין בו: **שהמים מקדמין**. להטביל הרגלים קודם שישקעו בטיט, ובמים הוטבלו: **שמימיו מרודדים**. שאין המים עמוקים, מחמת שהמקוה רחב והמים מתפשטים בכולו. ואע"פ שיש בו ארבעים סאה אין כל גופו מתכסה במים בבת אחת: **כובש**. לצד אחד של מקוה: **אפילו חבילי עצים וקנים**. ואע"ג דנראה כמקוה שחלקו, אפילו הכי הואיל והמים נכנסין ביניהן לא הוי חלוק. וכובש דנקט, מפני שהעצים והקנים צפים על פני המים, וצריך לכבוש עליהם אבנים כדי שיכנסו תחת המים: **היה מוליך ומביא במים**. מנענע המים בידיו: **כיון שעבר הגל**. של מים על המעלה של מקוה שהמחט מונח בה וצפו מי הגל על המחט, טהורה. ולפי שהמחט דקה וקטנה וירא פן תפול במים, דרך להטבילה כן:

מסכת כלים פרק כד

א. שְׁלֹשָׁה תְּרִיסִין הֵם: תְּרִיס הַכָּפוּף - טָמֵא מִדְּרָס; וְשֶׁמְּשַׁחֲקִין בּוֹ בַּקַּנְפּוֹן - טָמֵא טְמֵא מֵת; וְדִיצַת הָעַרְבִיִּין - טְהוֹרָה מִכְּלוּם. **ב**. שְׁלֹשׁ עֲגָלוֹת הֵן: הָעֲשׂוּיָה כְּקַתְּדְּרָא - טְמֵאָה מִדְּרָס; כְּמִטָּה - טְמֵאָה טְמֵא מֵת; וְשֶׁל אֲבָנִים - טְהוֹרָה מִכְּלוּם. **ג**. שְׁלֹשׁ עֲרֻבוֹת הֵן: עֲרֻבָּה מִשְּׁנֵי לֹג וְעַד תִּשְׁעָה קַבִּין שֶׁנִּסְדְּקָה - טְמֵאָה מִדְּרָס; שְׁלֵמָה - טְמֵאָה טְמֵא מֵת; וְהַבָּאָה בַּמִּדָּה - טְהוֹרָה מִכְּלוּם. **ד**. שְׁלֹשׁ תֵּבוֹת הֵן: תֵּבָה שֶׁפִּתְחָהּ מִצִּדָּהּ - טְמֵאָה מִדְּרָס; מִלְמַעְלָן - טְמֵאָה טְמֵא מֵת; וְהַבָּאָה בַּמִּדָּה - טְהוֹרָה מִכְּלוּם. **ה**. שְׁלֹשָׁה תַּרְבּוּסִין הֵן: שֶׁל סַפָּרִין - טָמֵא מִדְּרָס; שֶׁאוֹכְלִין עָלָיו - טָמֵא טְמֵא מֵת; וְשֶׁל זֵיתִים - טָהוֹר מִכְּלוּם. **ו**. שְׁלֹשׁ בְּסִיסָיוֹת הֵן: שֶׁלִּפְנֵי הַמִּטָּה, וְשֶׁלִּפְנֵי סוֹפְרִים - טְמֵאָה מִדְּרָס; וְשֶׁל דַּיְלְפְקִי - טְמֵאָה טְמֵא מֵת; וְשֶׁל מִגְדָּל - טְהוֹרָה מִכְּלוּם. **ז**. שְׁלֹשׁ פִּנְקָסְיוֹת הֵן: הָאֶפִּיפוֹרִין - טְמֵאָה מִדְּרָס; וְשֶׁיֵּשׁ בָּהּ בֵּית קִבּוּל שַׂעֲוָה - טְמֵאָה טְמֵא מֵת; וַחֲלָקָה - טְהוֹרָה מִכְּלוּם. **ח**. שְׁלֹשׁ מִטּוֹת הֵן: הָעֲשׂוּיָה לִשְׁכִיבָה - טְמֵאָה מִדְּרָס; שֶׁל זָגָּגִין - טְמֵאָה טְמֵא מֵת; וְשֶׁל סָרָגִין - טְהוֹרָה מִכְּלוּם. **ט**. שְׁלֹשׁ מַשְׁפֵּלוֹת הֵן: שֶׁל וָבָל - טְמֵאָה מִדְּרָס; שֶׁל תֶּבֶן - טְמֵאָה טְמֵא מֵת; וְהַפֻּחְלָץ שֶׁל גְּמַלִּים - טָהוֹר מִכְּלוּם. **י**. שְׁלֹשָׁה מַפָּצִים הֵן: הָעֲשׂוּי לִישִׁיבָה - טָמֵא מִדְּרָס; שֶׁל צַבָּעִין - טָמֵא טְמֵא מֵת; וְשֶׁל גִּתּוֹת - טָהוֹר מִכְּלוּם. **יא**. שְׁלֹשׁ חֲמָתוֹת וּשְׁלֹשָׁה תִּרְמִלִּין הֵן: הַמְקֻבָּלִים כַּשְּׁעוּר - טְמֵאִין מִדְּרָס; וְשֶׁאֵינָן מְקֻבָּלִין כַּשְּׁעוּר - טְמֵאִים טְמֵא מֵת; וְשֶׁל עוֹר הַדָּג - טָהוֹר מִכְּלוּם. **יב**. שְׁלֹשָׁה עוֹרוֹת הֵן: הָעֲשׂוּי לְשָׁטִיחַ - טָמֵא מִדְּרָס; לְתַכְרִיךְ הַכֵּלִים - טָמֵא טְמֵא מֵת; וְשֶׁל רְצוּעוֹת וְשֶׁל סַנְדָּלִים - טָהוֹר מִכְּלוּם. **יג**. שְׁלֹשָׁה סְדִינִים הֵן: הָעֲשׂוּי לִשְׁכִיבָה - טָמֵא מִדְּרָס; לְוִילוֹן - טָמֵא טְמֵא מֵת; וְשֶׁל צוּרוֹת - טָהוֹר מִכְּלוּם. **יד**. שְׁלֹשׁ מִטְפָּחוֹת הֵן: שֶׁל יָדַיִם - טְמֵאָה מִדְּרָס; שֶׁל סְפָרִין - טְמֵאָה טְמֵא מֵת; וְשֶׁל תַּכְרִיךְ, וְשֶׁל נִבְלֵי בְּנֵי לֵוִי - טָהוֹרָה מִכְּלוּם. **טו**. שְׁלֹשָׁה פְּרַקְלִינִין הֵן: שֶׁל צְדֵי חַיָּה וְעוֹף - טָמֵא מִדְּרָס; שֶׁל חֲגָבִין - טָמֵא טְמֵא מֵת; וְשֶׁל קַיְצִין - טָהוֹר מִכְּלוּם. **טז**. שְׁלֹשׁ סְבָכוֹת הֵן: שֶׁל יַלְדָּה - טְמֵאָה טְמֵאַת מִדְּרָס; שֶׁל זְקֵנָה - טְמֵאָה טְמֵא מֵת; וְשֶׁל יוֹצֵאת לַחוּץ - טְהוֹרָה מִכְּלוּם. **יז**. שְׁלֹשׁ קֻפּוֹת הֵן: מְהוּהָה שֶׁטְּלָיָהּ עַל הַבְּרִיָּה - הוֹלְכִין אַחַר הַבְּרִיָּה; קְטַנָּה עַל הַגְּדוֹלָה - הוֹלְכִין אַחַר הַגְּדוֹלָה; הָיוּ שָׁווֹת - הוֹלְכִין אַחַר הַפְּנִימִית. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: כַּף מֹאזְנַיִם שֶׁטְּלָיָהּ עַל שׁוּלֵי הַמַּחַם: מִבִּפְנִים - טָמֵא, מִבַּחוּץ - טָהוֹר. טְלָיָהּ עַל צִדּוֹ: בֵּין מִבִּפְנִים בֵּין מִבַּחוּץ - טָהוֹר.

זוהר (קטע מהאדרא זוטא)

אָמַר רִבִּי אַבָּא, לָא סַיֵּים בּוּצִינָא קַדִּישָׁא לְמֵימַר חַיִּים, עַד דְּאִשְׁתְּכַכוּ מִלּוֹי, וַאֲנָא כָּתַבְנָא, סַבְרְנָא לְמִכְתַּב טְפֵי, וְלָא שְׁמַעְנָא. וְלָא זָקִיפְנָא רֵישָׁא, דְּנְהוֹרָא הֲוָה סָגֵי, וְלָא הֲוָה יָכִילְנָא

לְאִסְתַּכְּלָא. אַדְּהָכִי אִזְדַּעֲזַעְנָא, שְׁמַעְנָא קָלָא דְּקָאֲרֵי וְאָמַר: אֶרֶךְ יָמִים וּשְׁנוֹת חַיִּים וְגוֹ'. שְׁמַעְנָא קָלָא אַחֲרָא, חַיִּים שְׁאַל מִמְּךָ וְגוֹ'.

כָּל הַהוּא יוֹמָא, לָא אַפְסִיק אֶשָּׁא מִן בֵּיתָא, וְלָא הֲוָה מַאן דְּמָטֵי לְגַבֵּיהּ, דְּלָא יָכִילוּ דְּנָהוֹרָא וְאֶשָּׁא הֲוָה בְּסוּחֲרָנֵיהּ. כָּל הַהוּא יוֹמָא נָפִילְנָא עַל אַרְעָא, וְגָעֵינָא. בָּתַר דְּאָזִיל אֶשָּׁא, חֲמֵינָא לְבוּצִינָא קַדִּישָׁא קַדִּישִׁים, דְּאִסְתְּלַק מִן עָלְמָא, אִתְעֲטַף שְׁכִיב עַל יְמִינֵיהּ, וְאַנְפּוֹי חַיְיכִין.

קָם רִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ, וְנָטִיל יְדוֹי וְנָשִׁיק לוֹן, וַאֲנָא לָחִיכְנָא עַפְרָא דְּתְחוֹת רַגְלוֹי. בָּעוּ חַבְרַיָּיא לְמִבְכֵּי, וְלָא יָכִילוּ לְמַלְלָא. שָׁארוּ חַבְרַיָּיא בְּבִכְיָה, וְרִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ נָפִיל תְּלַת זִמְנִין, וְלָא יָכִיל לְמִפְתַּח פּוּמֵיהּ. לְבָתַר פְּתַח וְאָמַר, אַבָּא אַבָּא. תְּלַת הֲווֹ, חַד אִתְחֲזָרוּ. הַשְׁתָּא תְּנוּד חֵיוָתָא, צַפֳּרָאן טָאסִין, מְשְׁתַּקְּעָן בְּנוּקְבָּאן דְּיַמָּא רַבָּא, וְחַבְרַיָּיא כֻּלְּהוּ שַׁתְיָין דָּמָא.

קָם רִבִּי חִיָּיא עַל רַגְלוֹי וְאָמַר, עַד הַשְׁתָּא בּוּצִינָא קַדִּישָׁא מְסְתַּכַּל (ס"א משתדל) עֲלָן. הַשְׁתָּא לָאו הוּא עִדָּן, אֶלָּא לְאִשְׁתַּדָּלָא בִּיקָרֵיהּ. קָם רִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי אַבָּא, נַטְלוּ לֵיהּ בְּטִיקְרָא דְּסִיקְלָא, מַאן חָמָא (ס"א ערעורא וערבוביא) עֲרָבוּבְיָא דְּחַבָּרַיָּיא, וְכָל בֵּיתָא הֲוָה סָלִיק רֵיחִין סְלִיקוּ בֵּיהּ בְּפוּרֵיהּ, וְלָא אִשְׁתְּמַשׁ בֵּיהּ, אֶלָּא רִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי אַבָּא.

אָתוּ טָרִיקִין, וּמָארֵי תְּרִיסִין דְּכַפַּר צִפֳּרִי וְטַרְדָּאן בְּהוּ (ס"א דצפרי וטרדיא והוו) בְּנֵי מְרוֹנָיָא, צַוּוחִין בְּקָטִירִין, דְּחָשִׁיבוּ דְּלָא יְתְקְבַּר תַּמָּן. בָּתַר דְּנָפַק פּוּרְיָיא, הֲוָה סָלִיק בַּאֲוִירָא. וְאֶשָּׁא הֲוָה לְהֵיט קַמֵּיהּ, שְׁמָעוּ קָלָא, עוּלוּ וְאָתוּ, וְאִתְכְּנָשׁוּ לְהֵילּוּלָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן, יְבֹא שָׁלוֹם יָנוּחוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם.

כַּד עָאל לְמַעֲרְתָּא שְׁמָעוּ קָלָא בְּמַעֲרְתָּא, זֶה הָאִישׁ מְרַעְיֵשׁ הָאָרֶץ מְרַגְּיֵז מַמְלָכוֹת, כַּמָּה פִּטְרִין בְּרִקִיעָא מִשְׁתַּכְּכִין (ס"א ולא משתכחין) בְּיוֹמָא דֵּין בְּגִינָךְ, דְּנָא רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאִי, דְּמָארֵיהּ מִשְׁתַּבַּח בֵּיהּ בְּכָל יוֹמָא. זַכָּאָה חוּלְקֵיהּ לְעֵילָּא וְתַתָּא. כַּמָּה גְּנִיזִין עִלָּאִין מִסְתַּמְרָן לֵיהּ, עָלֵיהּ אִתְּמַר: וְאַתָּה לֵךְ לַקֵּץ וְתָנוּחַ וְתַעֲמוֹד לְגוֹרָלְךָ לְקֵץ הַיָּמִין.

תפילה לאחר הלימוד

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מַלְכֵּנוּ, מַצִּילֵנוּ בּוֹרְאֵנוּ יוֹצְרֵנוּ וְעוֹשֵׂנוּ, שְׁתִקַבֵּל בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים לְמוּדֵנוּ אֲשֶׁר לָמַדְנוּ לְפָנֶיךָ, לְזִכּוּת וּלְמְנוּחַת נָפֶשׁ נִשְׁמַת (פב"פ). וַיַּעֲלוּ לְרָצוֹן וּלְנַחַת רוּחַ לְפָנֵי כִסֵּא כְבוֹדֶךָ לְהַשְׁפִּיעַ עָלֶיהָ שִׁפְעַת יִפְעַת אוֹרוֹת טַלֶּךָ, כְּדֵי שֶׁתִּתְכַּנֵּס לְגַן עֵדֶן עֶלְיוֹן, לְאוֹר בֵּאוֹר פָּנֶיךָ וְלֵהָנוֹת מִזִּיו שְׁכִינָתֶךָ. וְתִהְיֶה לָהּ מְנוּחָה נְכוֹנָה בְּגַן עֵדֶן מוֹשָׁבָה כָּל הַיָּמִים בְּמִחְצַתָּן שֶׁל צַדִּיקִים. וַיַּעַמְדוּ עָלֶיהָ מַלְאָכִים הַמּוֹנֵי מַעְלָה לְהַמְלִיץ

טוֹב בַּעֲדָה. וַיִּקְרְאוּ לְפָנֶיךָ זְכֻיּוֹתֶיהָ. וּבִזְכוּת כָּל הַשֵּׁמוֹת וְהַצְּרוּפִים וְהַסּוֹדוֹת הַיּוֹצְאִים וְהָרְמוּזִים וְהַמְצֻרָפִים בַּלִּמּוּד שֶׁלָּמַדְנוּ תִּקַּבְּלֶנָּה כְּקָרְבָּנוֹת וּמְנָחוֹת וְנִחוֹחִים, וּבְצֶדֶק תַּעֲנֶה נוֹרָאוֹת לְכַלֵּא הַפֶּשַׁע וּלְהָתֵם חַטָּאת. וַיִּפְתְּחוּ לָהּ שַׁעַר הַשָּׁמַיִם וְעַל מֵי מְנוּחוֹת יְנַהֲלוּהָ וְיָלִוּוּהָ, וְיוֹשִׁיבוּהָ בִּמְעוֹן בֵּיתֶךָ וּמְקוֹם מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ, וְיַסְתִּירוּהָ בְּסֵתֶר עֶלְיוֹן, שׁוֹכֵן רוּם חֶבְיוֹן, לְהַצִּילָהּ וּלְהוֹשִׁיעָהּ מִשָּׁטָן רָע וּמִמַּקְטְרְגִים רָעִים וְתִהְיֶה מְנוּחָתָהּ כָּבוֹד בְּמָנוּחַת שָׁלוֹם הַשְׁקֵט וָבֶטַח. כְּדִכְתִיב יָבֹא שָׁלוֹם יָנוּחוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם הוֹלֵךְ נְכוֹחוֹ. עַד שֶׁתַּעֲמֹד לְגוֹרָלָהּ לְקֵץ הַיָּמִין. וְיִתְקְעֵם בְּנוֹ מִקְרָא שֶׁכָּתוּב בִּלַּע הַמָּוֶת לָנֶצַח וּמָחָה אֲדֹנָי אֱלֹהִים דִּמְעָה מֵעַל כָּל פָּנִים. וְחָרְפַּת עַמּוֹ יָסִיר מֵעַל כָּל הָאָרֶץ כִּי יְהוָה דִּבֶּר. וְאַתָּה יְהוָה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים אֶל שַׁדַּי, תֹּאמַר לְצָרוֹתֵינוּ דַּי. אָנָא יְהוָה מַלְטָה הַמַּחֲנָה הַנִּשְׁאָר לְפָלְטָה. וְקָרָא אֵלֶיהָ אֶת הַקְּרִיאָה עַל הַגְּאֻלָּה וְעַל הַתְּמוּרָה, כִּי אֵין זוּלָתְךָ לִגְאֹל וּלְקַבֵּץ שֵׁה פְּזוּרָה. וּמְהֵרָה יָבֹא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וְנָקוּמָה וְנַעֲלֶה בֵּית אֵל אָמֵן, כֵּן יְהִי רָצוֹן:

וִיהִי נֹעַם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ. בָּרוּךְ יְהוָה לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: וַאֲנִי תְּפִלָּתִי לְךָ יְהוָה עֵת רָצוֹן אֱלֹהִים בְּרֹב חַסְדֶּךָ עֲנֵנִי בֶּאֱמֶת יִשְׁעֶךָ: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ ה' צוּרִי וְגֹאֲלִי:

קדיש על ישראל

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵיהּ רַבָּא. (אמן) בְּעָלְמָא דִּי בְרָא, כִּרְעוּתֵיהּ. וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵיהּ, וְיַצְמַח פֻּרְקָנֵיהּ, וִיקָרֵב מְשִׁיחֵהּ. (אמן) בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל-בֵּית יִשְׂרָאֵל, בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב, וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן) יְהֵא שְׁמֵיהּ **רַבָּא** מְבָרַךְ, לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא **יִתְבָּרַךְ**, וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדַּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלַּל, שְׁמֵיהּ דְּקֻדְשָׁא **בְּרִיךְ הוּא**. (אמן) לְעֵלָּא מִן-כָּל-בִּרְכָתָא, שִׁירָתָא, תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא, וְאִמְרוּ **אָמֵן**. (אמן)

עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל רַבָּנָן וְעַל תַּלְמִידֵיהוֹן וְעַל-כָּל-תַּלְמִידֵי תַלְמִידֵיהוֹן, דְּעָסְקִין בְּאוֹרַיְתָא קַדִּישְׁתָּא, דִּי בְאַתְרָא הָדֵין וְדִי בְכָל-אֲתַר וַאֲתַר, יְהֵא לָנָא וּלְכוֹן וּלְהוֹן, שְׁלָמָא חִנָּא וְחִסְדָּא וְרַחֲמֵי, מִן קֳדָם מָארֵי שְׁמַיָּא וְאַרְעָא, וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן)

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא, חַיִּים וְשָׂבָע וִישׁוּעָה וְנֶחָמָה וְשֵׁיזָבָא וּרְפוּאָה וּגְאֻלָּה וּסְלִיחָה וְכַפָּרָה וְרֶוַח וְהַצָּלָה, לָנוּ וּלְכָל-עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן) עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו, הוּא בְרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ, וְעַל כָּל-עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן)

השכבה

(לאיש:) טוֹב שֵׁם מִשֶּׁמֶן טוֹב וְיוֹם הַמָּוֶת מִיּוֹם הִוָּלְדוֹ

(לאשה:) אֵשֶׁת חַיִל מִי יִמְצָא וְרָחֹק מִפְּנִינִים מִכְרָהּ

הַמְרַחֵם עַל כָּל בְּרִיּוֹתָיו, הוּא יְחוֹס וְיִחְמֹל וִירַחֵם, עַל נֶפֶשׁ רוּחַ וּנְשָׁמָה שֶׁל (פב"פ). רוּחַ ה' תְּנִיחֶנּוּ (לאשה: תְּנִיחֶנָּה) בְּגַן עֵדֶן.

ברכת בית העלמין

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר יָצַר אֶתְכֶם בְּדִין, וּבָרָא אֶתְכֶם בְּדִין, וְכִלְכֵּל אֶתְכֶם בְּדִין, וְיוֹדֵעַ מִסְפַּר כֻּלְּכֶם בְּדִין, וְהוּא עָתִיד לְהַחֲיוֹתְכֶם וּלַהֲקִימְכֶם בְּדִין, בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מְחַיֵּה הַמֵּתִים.

מזמורי תהילים שנוהגים לקרוא בבית העלמין

פרק-לג

רַנְּנוּ צַדִּיקִים בַּיהוָה לַיְשָׁרִים נָאוָה תְהִלָּה: הוֹדוּ לַיהוָה בְּכִנּוֹר בְּנֵבֶל עָשׂוֹר זַמְּרוּ לוֹ: שִׁירוּ לוֹ שִׁיר חָדָשׁ הֵיטִיבוּ נַגֵּן בְּתְרוּעָה: כִּי יָשָׁר דְּבַר יְהוָה וְכָל מַעֲשֵׂהוּ בֶּאֱמוּנָה: אֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט חֶסֶד יְהוָה מָלְאָה הָאָרֶץ: בִּדְבַר יְהוָה שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צְבָאָם: כֹּנֵס כַּנֵּד מֵי הַיָּם נֹתֵן בְּאֹצָרוֹת תְּהוֹמוֹת: יִירְאוּ מֵיְהוָה כָּל הָאָרֶץ מִמֶּנּוּ יָגוּרוּ כָּל יֹשְׁבֵי תֵבֵל: כִּי הוּא אָמַר וַיֶּהִי הוּא צִוָּה וַיַּעֲמֹד: יְהוָה הֵפִיר עֲצַת גּוֹיִם הֵנִיא מַחְשְׁבוֹת עַמִּים: עֲצַת יְהוָה לְעוֹלָם תַּעֲמֹד מַחְשְׁבוֹת לִבּוֹ לְדֹר וָדֹר: אַשְׁרֵי הַגּוֹי אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהָיו הָעָם בָּחַר לְנַחֲלָה לוֹ: מִשָּׁמַיִם הִבִּיט יְהוָה רָאָה אֶת כָּל בְּנֵי הָאָדָם: מִמְּכוֹן שִׁבְתּוֹ הִשְׁגִּיחַ אֶל כָּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ: הַיֹּצֵר יַחַד לִבָּם הַמֵּבִין אֶל כָּל מַעֲשֵׂיהֶם: אֵין הַמֶּלֶךְ נוֹשָׁע בְּרָב חָיִל גִּבּוֹר לֹא יִנָּצֵל בְּרֹב כֹּחַ: שֶׁקֶר הַסּוּס לִתְשׁוּעָה וּבְרֹב חֵילוֹ לֹא יְמַלֵּט: הִנֵּה עֵין יְהוָה אֶל יְרֵאָיו לַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ: לְהַצִּיל מִמָּוֶת נַפְשָׁם וּלְחַיּוֹתָם בָּרָעָב: נַפְשֵׁנוּ חִכְּתָה לַיהוָה עֶזְרֵנוּ וּמָגִנֵּנוּ הוּא: כִּי בוֹ יִשְׂמַח לִבֵּנוּ כִּי בְשֵׁם קָדְשׁוֹ בָטָחְנוּ: יְהִי חַסְדְּךָ יְהוָה עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ:

פרק-טז

מִכְתָּם לְדָוִד שָׁמְרֵנִי אֵל כִּי חָסִיתִי בָךְ: אָמַרְתְּ לַיהוָה אֲדֹנָי אָתָּה טוֹבָתִי בַּל עָלֶיךָ: לִקְדוֹשִׁים אֲשֶׁר בָּאָרֶץ הֵמָּה וְאַדִּירֵי כָּל חֶפְצִי בָם: יִרְבּוּ עַצְּבוֹתָם אַחֵר מָהָרוּ בַּל אַסִּיךְ נִסְכֵּיהֶם מִדָּם וּבַל אֶשָּׂא אֶת שְׁמוֹתָם עַל שְׂפָתָי: יְהוָה מְנָת חֶלְקִי וְכוֹסִי אַתָּה תּוֹמִיךְ גּוֹרָלִי: חֲבָלִים נָפְלוּ לִי בַּנְּעִמִים אַף נַחֲלַת שָׁפְרָה עָלָי: אֲבָרֵךְ אֶת יְהוָה אֲשֶׁר יְעָצָנִי אַף לֵילוֹת יִסְּרוּנִי כִלְיוֹתָי: שִׁוִּיתִי יְהוָה לְנֶגְדִּי תָמִיד כִּי מִימִינִי בַּל אֶמּוֹט: לָכֵן שָׂמַח לִבִּי וַיָּגֶל כְּבוֹדִי אַף בְּשָׂרִי יִשְׁכֹּן לָבֶטַח: כִּי לֹא תַעֲזֹב נַפְשִׁי לִשְׁאוֹל לֹא תִתֵּן חֲסִידְךָ לִרְאוֹת שָׁחַת: תּוֹדִיעֵנִי אֹרַח חַיִּים שֹׂבַע שְׂמָחוֹת אֶת פָּנֶיךָ נְעִמוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח

פרק-יז

תְּפִלָּה לְדָוִד שִׁמְעָה יְהוָה צֶדֶק הַקְשִׁיבָה רִנָּתִי הַאֲזִינָה תְּפִלָּתִי בְּלֹא שִׂפְתֵי מִרְמָה: מִלְּפָנֶיךָ מִשְׁפָּטִי יֵצֵא עֵינֶיךָ תֶּחֱזֶינָה מֵישָׁרִים: בָּחַנְתָּ לִבִּי פָקַדְתָּ לַיְלָה צְרַפְתַּנִי בַל תִּמְצָא זַמֹּתִי בַּל יַעֲבָר פִּי: לִפְעֻלוֹת אָדָם בִּדְבַר שְׂפָתֶיךָ אֲנִי שָׁמַרְתִּי אָרְחוֹת פָּרִיץ: תָּמֹךְ אֲשֻׁרַי בְּמַעְגְּלוֹתֶיךָ בַּל נָמוֹטוּ פְּעָמָי: אֲנִי קְרָאתִיךָ כִי תַעֲנֵנִי אֵל הַט אָזְנְךָ לִי שְׁמַע אִמְרָתִי: הַפְלֵה חֲסָדֶיךָ מוֹשִׁיעַ חוֹסִים מִמִּתְקוֹמְמִים בִּימִינֶךָ: שְׁמְרֵנִי כְּאִישׁוֹן בַּת עָיִן בְּצֵל כְּנָפֶיךָ תַּסְתִּירֵנִי: מִפְּנֵי רְשָׁעִים זוּ שַׁדּוּנִי אֹיְבַי בְּנֶפֶשׁ יַקִּיפוּ עָלָי: חֶלְבָּמוֹ סָגָרוּ פִּימוֹ דִּבְּרוּ בְגֵאוּת: אַשֻּׁרֵינוּ עַתָּה (סבבוני) סְבָבוּנוּ עֵינֵיהֶם יָשִׁיתוּ לִנְטוֹת בָּאָרֶץ: דִּמְיֹנוֹ כְּאַרְיֵה יִכְסוֹף לְטָרוֹף וְכִכְפִיר יֹשֵׁב בְּמִסְתָּרִים: קוּמָה יְהוָה קַדְּמָה פָנָיו הַכְרִיעֵהוּ פַּלְטָה נַפְשִׁי מֵרָשָׁע חַרְבֶּךָ: מִמְתִים יָדְךָ יְהוָה מִמְתִים מֵחֶלֶד חֶלְקָם בַּחַיִּים (וצפינך) וּצְפוּנְךָ תְּמַלֵּא בִטְנָם יִשְׂבְּעוּ בָנִים וְהִנִּיחוּ יִתְרָם לְעוֹלְלֵיהֶם: אֲנִי בְּצֶדֶק אֶחֱזֶה פָנֶיךָ אֶשְׂבְּעָה בְהָקִיץ תְּמוּנָתֶךָ:

פרק-עב

לִשְׁלֹמֹה אֱלֹהִים מִשְׁפָּטֶיךָ לְמֶלֶךְ תֵּן וְצִדְקָתְךָ לְבֶן מֶלֶךְ: יָדִין עַמְּךָ בְצֶדֶק וַעֲנִיֶּיךָ בְּמִשְׁפָּט: יִשְׂאוּ הָרִים שָׁלוֹם לָעָם וּגְבָעוֹת בִּצְדָקָה: יִשְׁפֹּט עֲנִיֵּי עָם יוֹשִׁיעַ לִבְנֵי אֶבְיוֹן וידכא (וִידַכֵּא) עוֹשֵׁק: יִירָאוּךָ עִם שֶׁמֶשׁ וְלִפְנֵי יָרֵחַ דּוֹר דּוֹרִים: יֵרֵד כְּמָטָר עַל גֵּז כִּרְבִיבִים זַרְזִיף אָרֶץ: יִפְרַח בְּיָמָיו צַדִּיק וְרֹב שָׁלוֹם עַד בְּלִי יָרֵחַ: וְיֵרְדְּ מִיָּם עַד יָם וּמִנָּהָר עַד אַפְסֵי אָרֶץ: לְפָנָיו יִכְרְעוּ צִיִּים וְאֹיְבָיו עָפָר יְלַחֵכוּ: מַלְכֵי תַרְשִׁישׁ וְאִיִּים מִנְחָה יָשִׁיבוּ מַלְכֵי שְׁבָא וּסְבָא אֶשְׁכָּר יַקְרִיבוּ: וְיִשְׁתַּחֲווּ לוֹ כָּל מְלָכִים כָּל גּוֹיִם יַעַבְדוּהוּ: כִּי יַצִּיל אֶבְיוֹן מְשַׁוַּע וְעָנִי וְאֵין עֹזֵר לוֹ: יָחֹס עַל דַּל וְאֶבְיוֹן וְנַפְשׁוֹת אֶבְיוֹנִים יוֹשִׁיעַ: מִתּוֹךְ וּמֵחָמָס יִגְאַל נַפְשָׁם וְיֵיקַר דָּמָם בְּעֵינָיו: וְיִחִי וְיִתֶּן לוֹ מִזְּהַב שְׁבָא וְיִתְפַּלֵּל בַּעֲדוֹ תָמִיד כָּל הַיּוֹם יְבָרְכֶנְהוּ: יְהִי פִּסַּת בַּר בָּאָרֶץ בְּרֹאשׁ הָרִים יִרְעַשׁ כַּלְּבָנוֹן פִּרְיוֹ וְיָצִיצוּ מֵעִיר כְּעֵשֶׂב הָאָרֶץ: יְהִי שְׁמוֹ לְעוֹלָם לִפְנֵי שֶׁמֶשׁ (ינין) יִנּוֹן שְׁמוֹ וְיִתְבָּרְכוּ בוֹ כָּל גּוֹיִם יְאַשְּׁרוּהוּ: בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֹשֵׂה נִפְלָאוֹת לְבַדּוֹ: וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם וְיִמָּלֵא כְבוֹדוֹ אֶת כֹּל הָאָרֶץ אָמֵן וְאָמֵן: כָּלוּ תְפִלּוֹת דָּוִד בֶּן יִשָׁי:

פרק-צא

יֹשֵׁב בְּסֵתֶר עֶלְיוֹן בְּצֵל שַׁדַּי יִתְלוֹנָן: אֹמַר לַיהוָה מַחְסִי וּמְצוּדָתִי אֱלֹהַי אֶבְטַח בּוֹ: כִּי הוּא יַצִּילְךָ מִפַּח יָקוּשׁ מִדֶּבֶר הַוּוֹת: בְּאֶבְרָתוֹ יָסֶךְ לָךְ וְתַחַת כְּנָפָיו תֶּחְסֶה צִנָּה וְסֹחֵרָה אֲמִתּוֹ: לֹא תִירָא מִפַּחַד לָיְלָה מֵחֵץ יָעוּף יוֹמָם: מִדֶּבֶר בָּאֹפֶל יַהֲלֹךְ מִקֶּטֶב יָשׁוּד צָהֳרָיִם: יִפֹּל מִצִּדְּךָ אֶלֶף וּרְבָבָה מִימִינֶךָ אֵלֶיךָ לֹא יִגָּשׁ: רַק בְּעֵינֶיךָ תַבִּיט וְשִׁלֻּמַת רְשָׁעִים תִּרְאֶה: כִּי אַתָּה יְהוָה מַחְסִי עֶלְיוֹן שַׂמְתָּ מְעוֹנֶךָ: לֹא תְאֻנֶּה אֵלֶיךָ רָעָה וְנֶגַע לֹא יִקְרַב בְּאָהֳלֶךָ: כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה לָךְ לִשְׁמָרְךָ בְּכָל דְּרָכֶיךָ: עַל כַּפַּיִם יִשָּׂאוּנְךָ פֶּן תִּגֹּף בָּאֶבֶן רַגְלֶךָ: עַל שַׁחַל וָפֶתֶן תִּדְרֹךְ תִּרְמֹס

כְּפִיר וְתַנִּין: כִּי בִי חָשַׁק וַאֲפַלְּטֵהוּ אֲשַׂגְּבֵהוּ כִּי יָדַע שְׁמִי: יִקְרָאֵנִי וְאֶעֱנֵהוּ עִמּוֹ אָנֹכִי בְצָרָה אֲחַלְּצֵהוּ וַאֲכַבְּדֵהוּ: אֹרֶךְ יָמִים אַשְׂבִּיעֵהוּ וְאַרְאֵהוּ בִּישׁוּעָתִי:

פרק-קד

בָּרֲכִי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה יְהוָה אֱלֹהַי גָּדַלְתָּ מְאֹד הוֹד וְהָדָר לָבָשְׁתָּ: עֹטֶה אוֹר כַּשַּׂלְמָה נוֹטֶה שָׁמַיִם כַּיְרִיעָה: הַמְקָרֶה בַמַּיִם עֲלִיּוֹתָיו הַשָּׂם עָבִים רְכוּבוֹ הַמְהַלֵּךְ עַל כַּנְפֵי רוּחַ: עֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת מְשָׁרְתָיו אֵשׁ לֹהֵט: יָסַד אֶרֶץ עַל מְכוֹנֶיהָ בַּל תִּמּוֹט עוֹלָם וָעֶד: תְּהוֹם כַּלְבוּשׁ כִּסִּיתוֹ עַל הָרִים יַעַמְדוּ מָיִם: מִן גַּעֲרָתְךָ יְנוּסוּן מִן קוֹל רַעַמְךָ יֵחָפֵזוּן: יַעֲלוּ הָרִים יֵרְדוּ בְקָעוֹת אֶל מְקוֹם זֶה יָסַדְתָּ לָהֶם: גְּבוּל שַׂמְתָּ בַל יַעֲבֹרוּן בַּל יְשׁוּבוּן לְכַסּוֹת הָאָרֶץ: הַמְשַׁלֵּחַ מַעְיָנִים בַּנְּחָלִים בֵּין הָרִים יְהַלֵּכוּן: יַשְׁקוּ כָּל חַיְתוֹ שָׂדָי יִשְׁבְּרוּ פְרָאִים צְמָאָם: עֲלֵיהֶם עוֹף הַשָּׁמַיִם יִשְׁכּוֹן מִבֵּין עֳפָאִים יִתְּנוּ קוֹל: מַשְׁקֶה הָרִים מֵעֲלִיּוֹתָיו מִפְּרִי מַעֲשֶׂיךָ תִּשְׂבַּע הָאָרֶץ: מַצְמִיחַ חָצִיר לַבְּהֵמָה וְעֵשֶׂב לַעֲבֹדַת הָאָדָם לְהוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ: וְיַיִן יְשַׂמַּח לְבַב אֱנוֹשׁ לְהַצְהִיל פָּנִים מִשָּׁמֶן וְלֶחֶם לְבַב אֱנוֹשׁ יִסְעָד: יִשְׂבְּעוּ עֲצֵי יְהוָה אַרְזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטָע: אֲשֶׁר שָׁם צִפֳּרִים יְקַנֵּנוּ חֲסִידָה בְּרוֹשִׁים בֵּיתָהּ: הָרִים הַגְּבֹהִים לַיְעֵלִים סְלָעִים מַחְסֶה לַשְׁפַנִּים: עָשָׂה יָרֵחַ לְמוֹעֲדִים שֶׁמֶשׁ יָדַע מְבוֹאוֹ: תָּשֶׁת חֹשֶׁךְ וִיהִי לָיְלָה בּוֹ תִרְמֹשׂ כָּל חַיְתוֹ יָעַר: הַכְּפִירִים שֹׁאֲגִים לַטָּרֶף וּלְבַקֵּשׁ מֵאֵל אָכְלָם: תִּזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ יֵאָסֵפוּן וְאֶל מְעוֹנֹתָם יִרְבָּצוּן: יֵצֵא אָדָם לְפָעֳלוֹ וְלַעֲבֹדָתוֹ עָדֵי עָרֶב: מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְהוָה כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ: זֶה הַיָּם גָּדוֹל וּרְחַב יָדָיִם שָׁם רֶמֶשׂ וְאֵין מִסְפָּר חַיּוֹת קְטַנּוֹת עִם גְּדֹלוֹת: שָׁם אֳנִיּוֹת יִהַלֵּכוּן לִוְיָתָן זֶה יָצַרְתָּ לְשַׂחֶק בּוֹ: כֻּלָּם אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּן לָתֵת אָכְלָם בְּעִתּוֹ: תִּתֵּן לָהֶם יִלְקֹטוּן תִּפְתַּח יָדְךָ יִשְׂבְּעוּן טוֹב: תַּסְתִּיר פָּנֶיךָ יִבָּהֵלוּן תֹּסֵף רוּחָם יִגְוָעוּן וְאֶל עֲפָרָם יְשׁוּבוּן: תְּשַׁלַּח רוּחֲךָ יִבָּרֵאוּן וּתְחַדֵּשׁ פְּנֵי אֲדָמָה: יְהִי כְבוֹד יְהוָה לְעוֹלָם יִשְׂמַח יְהוָה בְּמַעֲשָׂיו: הַמַּבִּיט לָאָרֶץ וַתִּרְעָד יִגַּע בֶּהָרִים וְיֶעֱשָׁנוּ: אָשִׁירָה לַיהוָה בְּחַיָּי אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי: יֶעֱרַב עָלָיו שִׂיחִי אָנֹכִי אֶשְׂמַח בַּיהוָה: יִתַּמּוּ חַטָּאִים מִן הָאָרֶץ וּרְשָׁעִים עוֹד אֵינָם בָּרֲכִי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה הַלְלוּיָהּ:

פרק-קל

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ יְהוָה: אֲדֹנָי שִׁמְעָה בְקוֹלִי תִּהְיֶינָה אָזְנֶיךָ קַשֻּׁבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנָי: אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמָר יָהּ אֲדֹנָי מִי יַעֲמֹד: כִּי עִמְּךָ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּוָּרֵא: קִוִּיתִי יְהוָה קִוְּתָה נַפְשִׁי וְלִדְבָרוֹ הוֹחָלְתִּי: נַפְשִׁי לַאדֹנָי מִשֹּׁמְרִים לַבֹּקֶר שֹׁמְרִים לַבֹּקֶר: יַחֵל יִשְׂרָאֵל אֶל יְהוָה כִּי עִם יְהוָה הַחֶסֶד וְהַרְבֵּה עִמּוֹ פְדוּת: וְהוּא יִפְדֶּה אֶת יִשְׂרָאֵל מִכֹּל עֲוֹנֹתָיו: